

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Ústav radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Bakalářská práce

Předurčenost jednotek požární ochrany Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva

Vypracoval: Radek Kadlec
Vedoucí práce: Ing. Ladislav Karda

České Budějovice 2016

Abstrakt

Předkládaná bakalářská práce je zaměřena na splnění cíle, zjistit provádění odborné přípravy členů předurčených jednotek a vytvořit přehled technických prostředků ve vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů Kraje Vysočina předurčených k řešení úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva. Výzkumné otázky hledaly dvě odpovědi: jsou v Kraji Vysočina vůbec předurčeny jednotky požární ochrany k řešení úkolů ochrany obyvatelstva, a jestli vůbec mají členové těchto jednotek odbornou způsobilost k provádění těchto činností.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část výsledkovou. V části teoretické je popsána Ochrana obyvatel a její vývoj na území České republiky. Dále se zde věnuji organizaci požární ochrany v České republice, jednotkám požární ochrany, jejich úkolům a předurčenosti jednotek požární ochrany. V závěru teoretické části je popsáno provádění základní odborné přípravy a získávání odborné způsobilosti členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území České republiky dle současně platných právních předpisů.

V rámci kvalitativního výzkumu bylo pro získání informací použito dotazníkového šetření a metoda řízených rozhovorů. Dotazníkové šetření proběhla v předurčených jednotkách sborů dobrovolných hasičů Kraje Vysočina a bylo zaměřené především na jejich předurčenost, zajišťování a provádění odborné přípravy členů jednotek požární ochrany. U velitelů jednotek předurčených k poskytování humanitární pomoci na dálnici D1, byly otázky ještě rozšířeny o poskytnutí informací, zda jsou jejich jednotky vybaveny technickými prostředky k poskytnutí krátkodobé pomoci, kdo tyto prostředky vlastní. Dále dotazník u těchto jednotek zjišťoval, zda byla již jednotka krajským operačním a informačním střediskem vyslaná k poskytnutí humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1.

Rozhovory s příslušníky na odděleních ochrany obyvatelstva a krizového řízení byly rozděleny na tři části. V první části rozhovoru byly otázky vedeny k zjištění, zda jsou v Kraji Vysočina a okrese Pelhřimov předurčené jednotky dobrovolných hasičů obcí k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a jaké mají potřebné technické vybavení. Druhá část rozhovorů byla zaměřena na provádění odborné přípravy a odborné

způsobilosti členů předurčených jednotek v Kraji Vysočina. V poslední části rozhovoru jsem kladl otázky týkající se kurzu pro získání odbornosti technik ochrany obyvatelstva, který bude HZS Kraje Vysočina v roce 2016 pořádat pro všechny předurčené jednotky Kraje Vysočina.

Výsledková část bakalářské práce prezentuje pomocí grafů zjištěné informace dotazníkového šetření v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí předurčených k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Dále jsou zde uvedeny otevřené odpovědi rozhovorů na pracovišti ochrany obyvatelstva a krizového řízení na územním odboru Pelhřimov a oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení krajském ředitelství HZS Kraje Vysočina.

Na první výzkumnou otázku, zda jsou v Kraji Vysočina předurčené jednotky k řešení mimořádných událostí v oblasti ochrany obyvatelstva, může bakalářská práce odpovědět, že se v Kraji Vysočina takové jednotky sborů dobrovolných hasičů nachází. Z vyhodnocení obdržných odpovědí vzešlo, že k plnění těchto úkolů jsou přednostně jmenovány jednotky kategorie JPO II a JPO III. Co se týká otázky vybavenosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí speciálními technickými prostředky, jsou v Kraji Vysočina vybavovány pouze předurčené jednotky k poskytnutí krátkodobé humanitární pomoci na dálnici D1. Ostatním předurčeným dobrovolným jednotkám požární ochrany je technické vybavení k zajištění jejich předurčené činnosti dovezeno ze skladů nebo požárních stanic HZS kraje. Z tohoto důvodu jsem navrhl k řešení takto vzniklých mimořádných událostí předurčovat i jednotky kategorie JPO V.

Co se týká cíle, zjistit provádění základní a cyklické odborné přípravy, bylo zjištěno, že se odborná příprava členů jednotek PO na územních odborech provádí. Zde bych ale doporučil zavedení více praktického výcviku s tematikou ochrany obyvatelstva. Ze zjištěných informací týkajících se druhé výzkumné otázky o odborné způsobilosti členů jednotek PO, bylo zjištěno, že doposud členové předurčených jednotek odbornou způsobilost nemají. Kurz k zajištění odborné způsobilosti technik ochrany obyvatelstva bude organizován až v roce 2016 pro všechny předurčené jednotky Kraje Vysočina. Zde jsem doporučil pracovníkům HZS kraje kurz technika ochrany obyvatelstva provádět přímo na stanicích územního odboru. Zavedení těchto

kurzů na příslušném okrese by vedlo ke snadnější odborné přípravě, s touto problematikou by bylo seznámeno více členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí příslušného územního odboru.

Klíčová slova: jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, ochrana obyvatel, odborná příprava, technik ochrany obyvatel, integrovaný záchranný systém

Abstract

The target of this bachelor thesis is to determine implementation of professional training of members of predetermined fire units and create list of technical equipment of volunteer fire brigade units of County Vysocina predetermined to solve tasks in civil protection. In the research I tried to find answer to two main questions: are there any fire units in County Vysocina predetermined to solve civil protection challenges and are the members of these units competent to perform these tasks?

The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part describes the civil protection and its historical development in the Czech Republic and the organization of fire units of the Czech Republic, their tasks and specialization. The end of the theoretical part describes the implementation of basic professional training and gaining competence within the members of volunteer fire brigades units in the Czech Republic according to applicable legislation.

Within the qualitative research two methods were used: questionnaire survey and structured interview. The questionnaire survey was carried out in predetermined voluntary fire brigades units of County Vysocina and was aimed at their predetermination, providing and managing professional training. The questions for the commanders of units predetermined to provide humanitarian aid to the motorway D1 were extended to provide information about the technical equipment to provide short-term assistance and if their units have been sent by control room to provide humanitarian assistance in a mass accident on the motorway D1.

The interviews with the fire brigade members at the civil protection and crisis management departments are divided into three parts. The first part questions ask about the number of predetermined volunteer fire units in county Vysocina and Pelhrimov district predetermined for civil protection and their technical equipment. The second part of the discussion focuses on professional training. In the last part I asked questions concerning the specific seminar which should provide professional competence in civil protection. This seminar should be open for all the predetermined units of County Vysocina in 2016.

The practical part of the thesis presents gained information compiled into graph. Next I enclosed open answers from the interviews led in both civil protection and Crisis management department in Pelhrimov district and civil protection and Crisis management in Regional Headquarters of the Fire brigade of County Vysocina.

The first research question confirms that in County Vysocina volunteer fire units predetermined to deal with emergencies in the area of civil protection are located. The evaluation showed that units of category JPO II and JPO III are determined primarily for implementation of these tasks. The research showed, that technical equipment is provided in County Vysocina only to volunteer fire units predetermined for the short-term humanitarian assistance to motorway D1. The fire units predetermined for other tasks are provided with the needed equipment from the stocks or supply of professional fire unit stations. For this reason I suggest possibility to predetermine units of JPO V categories for emergencies other than humanitarian assistance for D1.

Regarding the goal of the work, the satisfactory degree of the basic and repeated professional training of fire brigade units in territorial departments was confirmed. I would only recommend focus on introducing more practical training concerning civil protection. The collected information relating to the second research question about the competence of unit members showed that in field of civil protection the competence is incomplete. Seminar to ensure proficiency in civil protection techniques in County Vysocina will be organized for all the predetermined units in 2016. I recommend this course to be performed directly at the territorial fire unit's stations. This would lead to easier training and more volunteer unit members of the individual territorial departments could take part in the training.

Key words: Volunteer fire brigade unit, civil protection, training, civil protection technician, The Integrated Rescue System

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3. května 2016

.....

Radek Kadlec

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval panu Ing. Ladislavu Kardovi za cenné rady a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem velitelům jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí Kraje Vysočina, kteří mi věnovali svůj volný čas a poskytli informace o jejich předurčených jednotkách požární ochrany. Poděkování dále patří příslušníkům HZS Kraje Vysočina, s nimiž jsem měl možnost konzultovat bakalářskou práci, a poskytli mi důležité informace. Při děkování nesmím zapomenout na svoji rodinu, která mě během celého studia velmi podpořila.

OBSAH

ÚVOD.....	12
1 TEORETICKÁ ČÁST	14
1.1 VYMEZENÍ POJMŮ	14
1.2 OCHRANA OBYVATEL	14
1.2.1 Vývoj ochrany obyvatelstva v České republice.....	15
1.2.2 Koncepce ochrany obyvatelstva	16
1.2.3 Koncepce ochrany obyvatelstva v Kraji Vysočina.....	18
1.3 ORGANIZACE POŽÁRNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE.....	21
1.3.1 Plošné pokrytí území České republiky jednotkami PO	22
1.4 JEDNOTKY PO.....	23
1.4.1 Základní úkoly jednotek PO podle zákona o PO	23
1.4.2 Druhy jednotek PO	24
1.4.3 Kategorie jednotek PO	25
1.4.4 Jednotky PO v Kraji Vysočina.....	26
1.5 ODBORNÁ PŘÍPRAVA A ZPŮSOBILOST V JEDNOTKÁCH PO.....	33
1.5.1 Odborná způsobilost	33
1.5.2 Specializační kurzy	34
1.5.3 Základní odborná příprava členů JSDHO.....	35
1.5.4 Specializační kurz Technik ochrany obyvatelstva.....	35
1.5.5 Pravidelná odborná příprava členů JSDHO	36
2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA A METODIKA VÝZKUMU	39
2.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
2.2 METODIKA VÝZKUMU	39
3 VÝSLEDKY	42
3.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	42
3.2 ŘÍZENÉ ROZHOVORY S PŘÍSLUŠNÍKY HZS KRAJE VYSOČINA	54

3.2.1	Řízený rozhovor s příslušníkem pracoviště OO a KŘ Pelhřimov	54
3.2.2	Řízený rozhovor s příslušníky oddělení OO a KŘ HZS kraje	57
4	DISKUZE	62
5	ZÁVĚR	68
6	SEZNAM INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	70
	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	74
7	PŘÍLOHY	76

Seznam použitých zkratek

CAS	cisternová automobilová stříkačka
CO	civilní obrana
GŘ HZS ČR	generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS kraje	hasičský záchranný sbor kraje
HZS podniku	hasičský záchranný sbor podniku
IMZ	instrukčně metodické zaměstnání
IZS	integrovaný záchranný systém
JSDH podniku	jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku
JSDHO	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
LS	lezecká skupina
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
NL	nebezpečná látka
NPO	nouzové přežití obyvatelstva
OL	olejové havárie
OO a KŘ	ochrana obyvatel a krizového řízení
PO	požární ochrana
RZA	rychlý zásahový automobil
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezka
SIAR	Sbírka interních aktů řízení
TA	technický automobil
ÚO	územní odbor

ÚVOD

Oheň měl v celém průběhu dějin pro člověka a jeho společenský život nesmírný význam, poskytoval teplo, chránil před zvěří, sloužil k přípravě pokrmů. Jeho nebezpečí se projevilo v okamžiku, kdy nad ním začal ztrácet vládu a když se z ohně změnil v požár a začal likvidovat a ničit výsledky jeho snažení. Malé znalosti lidí s hašením požárů, nedostatky hasebních látek i hasebního nářadí vedl k tomu, že docházelo ke zničení celých vesnic a měst. Z důvodu toho již ve 14. století začínají vznikat směrnice, podle kterých měl každý občan chránit svůj oheň. Jsou již ukládány i první povinnosti řemeslníkům při hašení požárů. Zmínky o založení prvního dobrovolného sboru jsou datovány k roku 1854, kdy pod německým vedením vznikl sbor v Zákupech. [1]. Od těchto dob jsou hasičským sborům přiřazovány nejrůznější činnosti od hašení požárů, přes hláskou činnost, zásahy při živelných pohromách, likvidace následků dopravních nehod, ale i řešení úkolů na úseku ochrany obyvatelstva mezi, které patří například varování obyvatel, evakuace obyvatelstva, dekontaminace osob a majetků a poskytování humanitární pomoci a zajištění podmínek nouzového přežití.

Téma své bakalářské práce jsem si vybral, protože si velice vážím obětavé práce členů jednotek sborů dobrovolných hasičů.

Cílem mé práce je zjistit, zda v Kraji Vysočina jsou jednotky PO předurčené k řešení úkolů ochrany obyvatelstva a zda mají členové těchto předurčených jednotek odpovídající odbornou způsobilost.

Práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V části teoretické popíši Ochranu obyvatel, její vývoj na území České republiky, zmíním se o organizaci požární ochrany. Dále se zde budu věnovat základním úkolům jednotek požární ochrany, v práci dále uvedu, jak se má vést a provádět dle platných právních předpisů odborná příprava členů jednotek PO. V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření v předurčených jednotkách požární ochrany zabývajících se ochranou obyvatel. Dále budou provedeny dva řízené rozhovory s příslušníky oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření a zjištěných informací budou stanoveny výsledky týkající se předurčenosti jednotek a odborné způsobilosti.

Výsledky práce budou sloužit k seznámení s předurčeností jednotek v oblasti ochrany obyvatelstva Kraje Vysočina a zjištěním provádění odborností členů těchto předurčených jednotek.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Vymezení pojmů

- **Integrovaný záchranný systém** „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“. [2]
- **Ochrana obyvatelstva** „plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku“. [2]
- **Mimořádná událost** „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadující provedení záchranných a likvidačních prací“. [2]
- **Záchranné práce** „činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které vedou k přerušení příčin“. [2]
- **Likvidační práce** jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. [2]
- **Jednotka požární ochrany** se rozumí organizovaný systém tvořený hasiči, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, výstroj hasičů, apod.).

1.2 Ochrana obyvatel

Ochrana obyvatelstva je komplex připravovaných a prakticky realizovaných opatření při odstraňování mimořádných událostí a krizových situací, odvrácení nebo omezení škodlivých účinků vyvolaných činností člověka, nebo přírodními vlivy. K odvrácení těchto činností záchranné složky provádějí záchranné a likvidační práce, na které se neustále připravují jak samostatně, tak při provádění součinnostních cvičení složek IZS.

Ze zákona je ochrana obyvatelstva prováděna a realizovaná tak, aby byly v co největší míře chráněny lidské životy, zvířata a životní prostředí s ohledem na ekonomické možnosti státu. Ochrana obyvatelstva má v České republice svoji dlouhou historii, když byla vytvářena z předválečné protiletické ochrany až do současného stavu v podání integrovaného záchranného systému. Mezi hlavní cíle ochrany obyvatelstva patří varování a vyrozumění, ukrytí, individuální ochrana, evakuace, dekontaminace a nouzové přežití.

Opatření ochrany obyvatelstva jsou uskutečňována složkami IZS, zejména jednotkami požární ochrany zařazenými v požárním poplachovém plánu, přesně stanovené úkoly jsou uvedeny ve vyhlášce MV o organizaci a činnosti jednotek PO. [3] Ochrana obyvatelstva v České republice „zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby“. [4] Na zajišťování bezpečnosti obyvatelstva se dále podílí i státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické osoby a podnikající fyzické osoby.

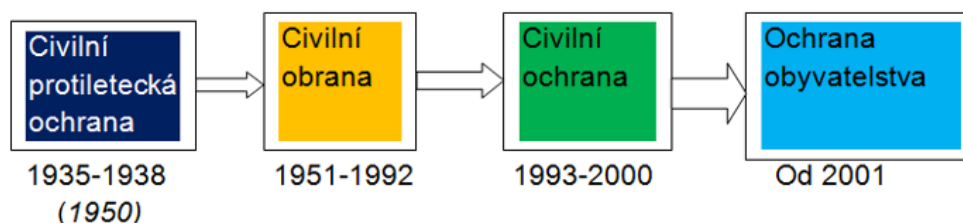
1.2.1 Vývoj ochrany obyvatelstva v České republice

Ochrana obyvatelstva se začala zřizovat již v roce 1935 jako civilní protiletická ochrana řízená ministerstvem vnitra, mezi jejíž hlavní úkoly patřilo vybavit obyvatelstvo plynovými maskami a bylo nařízeno vystavět dostatečný počet krytů. V období Protektorátu veškeré řízení civilní protiletické ochrany přešlo na policii, která zajišťovala součinnost mezi Červeným křížem a požárními jednotkami, a je vydaná první příručka pro obyvatele. Po druhé světové válce došlo k vydání vládního usnesení o civilní obraně ze dne 13. července 1951, jehož přílohou bylo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé, kde byly vymezeny základní prvky organizace civilní obrany. Změna názvu na obranu měla zdůrazňovat širší a aktivnější činnost. Organizační strukturu začaly tvořit územní (okresní) štáby civilní obrany, vojenské útvary CO a zařízení CO, v této době se hojně stavěly stálé kryty a plošně se vybavovala zařízení zvláštního významu (školy, úřady, výrobní závody aj.) prostředky individuální ochrany.

V roce 1976 byla převedena civilní obrana z působnosti ministerstva vnitra do působnosti federálního ministerstva národní obrany a stala se součástí Československé lidové armády.

V osmdesátých letech byly vytvářeny nevojenské jednotky se zvýšenou pohotovostí tzv. teritoriální záchranné útvary CO, které byly schopné provádět záchranné a likvidační práce při velkých haváriích a pohromách. [4]

Pojem civilní ochrana byl v České republice opět zaveden v roce 1993 a odpovídá užšímu výkladu civilní obrany. Největší změna v civilní ochraně nastala v roce 1993, kdy bylo vydáno Usnesení vlády České republiky č. 660 ze dne 24. prosince, které k 31. 12. 1993 rušilo štáby civilní ochrany okresů a statutárních měst, od 1. 1. 1994 převzaly úkoly civilní ochrany okresní úřady. Usnesením vlády České republiky ze dne 20. ledna 1999 č. 53 je vydán souhlas k převodu výkonu státní správy ve věcech CO zpět do působnosti Ministerstva vnitra s účinností od 1. 1. 2000. Od 1. ledna 2001 jsou do struktur HZS krajů převedeny z okresních úřadů úkoly CO. K řešení této problematiky vychází právní předpisy, mezi, které patří zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném sboru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva a Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015. [4]

Obrázek č. 1 Vývoj názvu, zdroj: <https://www.vzdelavani-dh.cz>

1.2.2 Koncepce ochrany obyvatelstva

Vydáním zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vznikla Ministerstvu vnitra ČR povinnost zpracovat a zveřejnit koncepci ochrany obyvatelstva. První Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 byla schválena usnesením

vlády České republiky č 417 ze dne 22. dubna 2002, ve které byly stanoveny směry rozvoje pro občany. V koncepci byla ochrana obyvatelstva popsána jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Koncepce dále popisovala současný stav v České republice a vytyčovala strategické cíle, kterých chtěla v ochraně obyvatel dosáhnout do roku 2006. V koncepci se popisoval integrovaných záchranný systém, jeho současné vybavení, nutnost vybavování složek technickými prostředky k řešení mimořádných událostí. Zmiňuje se zde i problém vyrozumění složek integrovaného záchranného systému, pracovníků krizového řízení a veřejné správy, je zde zmínka o vytváření operačních a informačních středisek IZS. [5]

V roce 2008 byla usnesením vlády č. 165 ze dne 25. února 2008 schválena druhá Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Tato koncepce se mimo jiné zabývala oblastí varování a vyrozumění – kdo vytvoří podmínky, kdo bude koncové prvky ovládat a provozovat. Byla zde popsána oblast týkající se evakuace, ukrytí, humanitární pomoci a nouzového přežití. Velmi důležitá je i poloha obce, v jakém teritoriu se nachází, jaké zdroje rizik jí hrozí, zda má povinnosti vyplývající z havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. V této koncepci byly již nastoleny i úkoly pro jednotky požární ochrany, které musí plnit zejména v rámci obce. Je zde zmíněno i vytváření odřadů k plnění úkolů a opatření ochrany obyvatelstva. Zmínka je tu i o materiálových zdrojích, které jsou ve vlastnictví obce a které by mohly být pro účel ochrany obyvatelstva využity (školy, kulturní domy, sportovní haly aj.), tak i jejich pracovní personál. [6]

Rok 2013 přinesl třetí Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Tato koncepce byla schválena usnesením vlády České republiky č. 805 ze dne 23. října 2013. Třetí koncepce formuluje základní principy ochrany obyvatelstva a definuje její oblasti a nástroje, prostřednictvím kterých je realizovaná. Pro efektivní řešení situací počítá koncepce se zkvalitněním přípravy učitelů, lektorů, personálu. Ochranu obyvatel chce v široké míře zahrnout do vyučování na všech typech škol – mateřské, základní, střední. Je zde uveden právní rámec ochrany obyvatelstva, dobře

zhodnoceny jsou požadavky kladené na složky a subjekty řešící ochranu obyvatelstva, mezi které mimo jiné patří varování, evakuace, zabezpečení veřejného pořádku, povodňová rizika aj.

Stěžejními silami pro řešení jsou zejména: [7]

- základní složky IZS,
- ostatní složky IZS,
- členové příslušných krizových štábů,
- právnické a podnikající fyzické osoby,
- nestátní neziskové organizace,
- dobrovolníci.

Dále jsou v koncepci pro výše uvedené složky popsány stupně řízení:

- **strategická**-na úrovni představitele správního orgánu v daném území, podporovaného krizovým štábem
- **operační**-na úrovni spolupráce operačních středisek základních složek IZS koordinované operačním a informačním střediskem IZS
- **taktická**-na úrovni velitele zásahu řídící zásah a koordinující složky IZS

1.2.3 Koncepce ochrany obyvatelstva v Kraji Vysočina

Pro Kraj Vysočina nebyla žádná konkrétní koncepce ochrany obyvatelstva vytvořena, úkoly vyplývající z této problematiky řeší příslušníci na pracovišti prevence a ochrany obyvatelstva a krizového plánování z celorepublikové koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Každý rok vyjdou ve Sbírce interních aktů řízení ředitele HZS Kraje Vysočina návrhy plánů konkrétních činností, které se mají pro daný rok v daném termínu splnit. Mezi návrh plánů například v roce 2015 patří: [8]

- Příprava starostů obcí podle Koncepce ochrany obyvatelstva v oblasti krizového řízení,
- Kontrolní činnost na obcích s rozšířenou působností dle plánů kontrol,
- Příprava a provedení kurzů „ Technik ochrany obyvatelstva“ pro vybrané jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí,

- Provádění odborné přípravy příslušníků HZS kraje,
- Účast při výuce na základních školách – ochrana člověka za mimořádných událostí,
- Příprava a provádění preventivně výchovné činnosti.

Příslušníci pracující na pracovišti ochrany obyvatelstva a krizového řízení jsou dále nápomocní při aktualizacích, revizích dokumentů vydaných Krajem Vysočina, mezi které patří Havarijní plán Kraje Vysočina a Krizový plán Kraje Vysočina. Přípravují rovněž dokumentaci pro zasedání Bezpečnostní rady kraje a podílí se na zasedání povodňové komise. Při tvorbě plánů krizové připravenosti poskytují právnickým subjektům metodickou pomoc, zhodnocení možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení nebezpečnými látkami, povodněmi apod. Na základě analýzy možného ohrožení povodní v Kraji Vysočina, kterou vypracoval Krajský úřad Kraje Vysočina, je vytipováno 53 vodních děl, kde by zvláštní povodeň (povodeň vzniklá poruchou či protržením hráze vodního díla) představovala ohrožení pro obyvatele. V současné době je zpracováno 13 plánů ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní.

Mezi další nezbytné činnosti na pracovišti ochrany obyvatelstva a krizového řízení patří sběr a aktualizace dat v informačním systému ARGIS, který slouží při řešení mimořádných událostí k zajištění potřebného množství nezbytných dodávek (potravin, léčiv, pohonných hmot, oblečení, služeb, skladové prostředky Správy státních hmotných rezerv aj.)

HZS Kraje Vysočina na svém území dále zabezpečuje varování obyvatelstva. Na území celé České republiky se pro aktivaci koncových prvků varování využívají tři druhy signálů, charakteristika a používání jednotlivých signálů je upraven vyhláškou MV. č. 320/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [9]. V Kraji Vysočina je nyní k varování a informování instalováno 780 ks koncových prvků, mezi které patří rotační sirény (využívány nejvíce), elektronické sirény a místní informační systémy – obecní rozhlas. Všechny koncové prvky jsou dálkově spouštěny z krajského operačního a informačního střediska. Signál generovaný elektronickou sirénou dále doplňuje verbální informace, která slouží k předání tísňové informace o vzniku závažné mimořádné události. Informování obyvatelstva organizuje a za obsah odpovídá ten, kdo

nařídil varování. O informaci o hrozícím nebezpečí se obyvatelé dále dozvědí z hromadných informačních prostředků. Předání tísňových informací vyplývá hromadným informačním prostředkům ze zákona č.231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů [10], předáním informace se zabývá č. 239/2000Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [2]. Povinnost udává i zákon č. 240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů [11], zmínka o povinnosti zveřejnit tísňovou informaci se nalezne i v zákoně č. 254/201 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů [12]. V Kraji Vysočina předání tísňové informace zajišťuje Český rozhlas Region, Český rozhlas 1 Radiožurnál (rozhlasové stanice musí vysílat v pásmu VKV) a Česká televize na kanálu ČT 1, se kterými jsou uzavřené smlouvy.

Pro nouzové přežití a humanitární pomoc jsou na každé stanici HZS Kraje Vysočina připraveny soupravy okamžitého použití ošacení pro 20 osob, každý územní odbor dále disponuje ještě dalším základním ošacením a potřebami pro 50 osob. Poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám je vymezeno ve vyhlášce MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému [13]. Ve skladu nouzového přežití na požární stanici v Kamenici nad Lipou je uskladněna ještě krajská zásoba materiálu nouzového přežití, která obsahuje soupravy následného použití pro 600 osob a příkrývky pro 200 osob. Dále je tu uskladněn další materiál nouzového přežití obyvatelstva využitelný pro potřeby zásahů v Kraji Vysočina (ochranné masky CM-4, malé ochranné filtry MOF 6, speciální ochranné oděvy civilní ochrany SOO-CO), který je pravidelně kontrolován a revidován ve Skladovacím a opravárenském zařízení HZS ČR v Olomouci. [14]

Pro poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci (hygiena, teplé nápoje, odpočinek) je ve výbavě Kraje Vysočina kontejner nouzového přežití a nafukovací stany včetně osvětlení a lehátek.

Pro řešení protipovodňových opatření je HZS Kraje Vysočina vybaven motorovou plničkou protipovodňových pytlů (4 000 kusů protipovodňových pytlů), každý územní odbor je dále vybaven dvěma kusy násypek k plnění protipovodňových pytlů a sty kusy pytlů. Ve výbavě je ještě 32 kusů pryžových protipovodňových stěn, tři kusy paletových

kontejnerů na pitnou vodu o objemu 1 000 litrů, na skladě jsou i osobní ochranné pracovní pomůcky (holínky, rukavice, pláště do deště).

Ukrytí obyvatelstva je v Kraji Vysočina směřováno k improvizovanému ukrytí s využitím prostor obytných domů, provozních a výrobních objektů. V zóně havarijního plánování Jaderné elektrárny Dukovany mají všechny osoby k ochraně dýchacích cest ochranné roušky, které do vlastnictví obcím převedl HZS Kraje Vysočina. Použití prostředků individuálních ochrany obyvatelstva bylo procvičeno během cvičení ZÓNA 2008 a ZÓNA 2013.

1.3 Organizace požární ochrany v České republice

Organizace a struktura požární ochrany prošla mnohaletým vývojem a prodělala mnoho změn. Více jak 150letá historie prokázala, že je nepostradatelnou složkou naší společnosti a jako jediná přečkala všechny společenské změny. [15]

Strukturu a organizaci PO upravují právní předpisy, mezi základní patří zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Mezi důležité patří i vyhláška MV č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů. K provádění zákona o požární ochraně bylo vydáno i nařízení vlády ČR č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění nařízení vlády č. 498/2002 Sb., které specifikuje druhy a obsah vedení dokumentace PO. Velmi důležité jsou zde i informace o minimálních podmínkách a rozsahu poskytované péče pro zasahující osoby, mezi které patří ochranné nápoje, strava a odpočinek při déletrvajícím zásahu. [16]

Vnitřní organizaci a chod jednotek PO upravují další právní předpisy či řády, například vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 200/2012 Sb., Cvičební řád jednotek PO, Bojový řád jednotek PO, Koncepce chemické služby, Řád výkonu služby v jednotkách PO a řády speciálních služeb (řád chemické, technické, strojní, spojové a informační služby).

Vrcholným orgánem na úseku PO je Ministerstvo vnitra České republiky, které cestou generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen “GŘ HZS“) organizuje a řídí výkon státní správy na úseku PO v České republice, z čehož plyne, že generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR plní úkoly ministerstva na úseku PO. GŘ HZS koordinuje plnění úkolů stanovených zákonem o požární ochraně. HZS krajů řídí odbornou přípravu, usměrňují po odborné stránce výkon služby v jednotkách PO, soustřeďují a vyhodnocují informace potřebné pro zásahy jednotek PO. [15] Generální ředitelství HZS ČR zřizuje školu [17], vzdělávání příslušníků HZS krajů probíhá ve Školním a výcvikovém zařízení HZS ČR, které má svá střediska v Brně s pracovištěm výuky ve Zbirohu a Frýdku – Místku. [15]

1.3.1 Plošné pokrytí území České republiky jednotkami PO

Cílem plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany je zajistit v místě události přítomnost tří jednotek PO (minimálně družstva o zmenšeném početním stavu 1+3). Tato podmínka by měla být zaručena po celém území České republiky, čímž je zabezpečen zásah dostatečného množství sil a prostředků v určitém časovém limitu (doba dojezdu). Plošné pokrytí (rozmístění) území jednotkami PO je v podmínkách České republiky budován již od roku 1994, kdy bylo přijato první usnesení vlády pod č. 646 z roku 1994.

Plošné pokrytí kraje vydává svým nařízením příslušný kraj, podklady k němu zajišťuje příslušný HZS kraje. V podkladech se stanovuje stupeň nebezpečí dané obce. Dle požadavků zákona o požární ochraně a dohodě se zřizovateli jednotek PO se určí jednotky, které budou plošné pokrytí zabezpečovat; zvoleným jednotkám PO se stanoví jejich kategorie, působnost jednotky a charakter jejich záchranných prací. Následně se vyhotoví mapa plošného pokrytí, kde se zakreslí údaje o stupních nebezpečí území a rozmístění jednotek PO. [18]

Tabulka č. 1 Základní tabulka plošného pokrytí

Stupeň nebezpečí území obce		Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

zdroj: [19]

Kraj Vysočina je tvořen pěti okresy (Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou) v současné době je požární akceschopnost kraje zabezpečovaná 919 jednotkami PO zařazenými do plošného pokrytí, konkrétní rozdělení viz kapitola jednotky PO

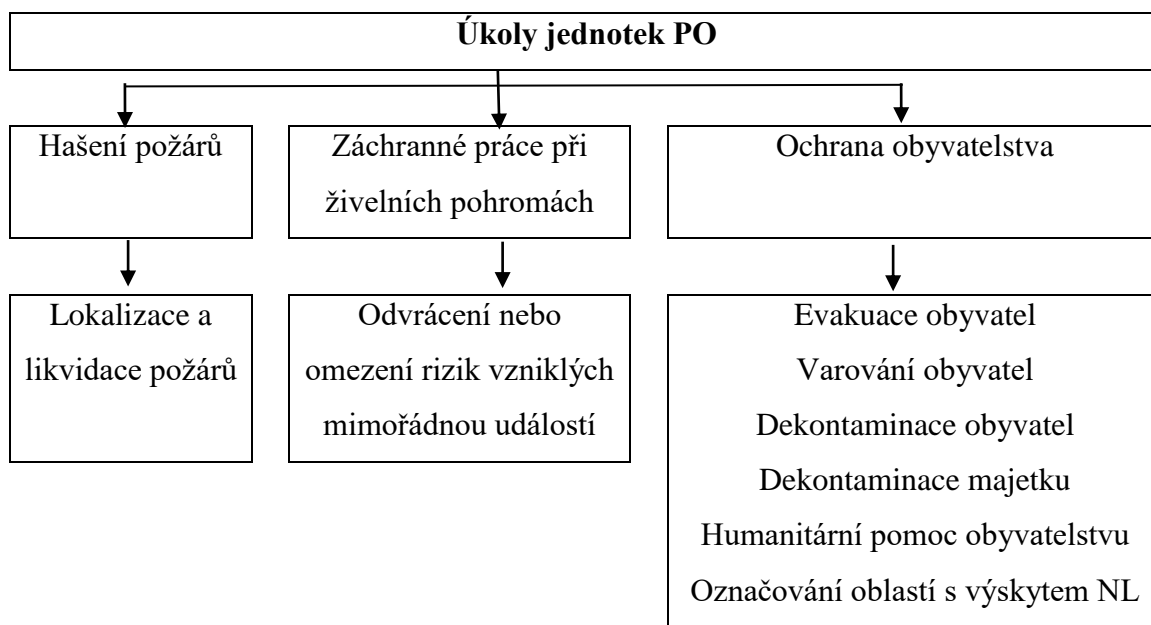
1.4 Jednotky PO

Jednotka požární ochrany je organizovaný systém zřízený v souladu se zákonem o PO, tvořený hasiči, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Všechna činnost hasičů, příslušníků v jednotce PO je podřízena velitelům jednotky, kteří odpovídají zřizovateli za její akceschopnost, která se dělí na technickou a odbornou připravenost sil a prostředků. [20]

1.4.1 Základní úkoly jednotek PO podle zákona o PO

Mezi nejdůležitější úkoly jednotek PO patří záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, mezi které patří záchrana životů a zdraví obyvatel, jejich majetků před požáry a v neposlední řadě ochrana životního prostředí. O každém svém výjezdu vykonávané činnosti má jednotka PO neprodleně podávat zprávu svému územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku. Z důvodu stále více hrozících nebezpečí obyvatelstvu přibývají jednotkám PO i úkoly z úseku ochrany obyvatelstva, což může vést i k navyšování základních početních stavů jednotky

(základní početní stavy JSDHO jsou uvedeny v příloze č. 4 vyhlášky MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů). Úkoly jednotek PO jsou schematicky znázorněny na obrázku č. 2. [20]

Obrázek č. 2 Úkoly jednotek PO, zdroj: [20]

1.4.2 Druhy jednotek PO

Pro řešení mimořádných událostí na území České republiky je zřizováno více druhů jednotek PO. Na zařazení jednotky do určitého druhu má vliv její zřizovatel a pracovně právní vztah hasičů vykonávající službu v této jednotce.

- **Jednotka hasičského záchranného sboru kraje** – je součástí HZS kraje, zřizovaná státem a činnost v těchto jednotkách vykonávají příslušníci HZS krajů ve služebním poměru jako svoje zaměstnání.
- **Jednotka hasičského záchranného sboru podniku** – jednotka zřízena právnickými nebo podnikajícími fyzickými osobami, výkon služby zde vykonávají zaměstnanci jako svoje zaměstnání.
- **Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce** – jednotka zřízena zpravidla jako organizační složka obce, kterou zřizuje obec, službu zde vykonávají dobrovolně

členové jednotky na základě uzavřeného pracovně právního vztahu nebo jen smlouvou o členství v jednotce.

- **Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku** – jednotka zřízena právníckými nebo podnikajícími fyzickými osobami, výkon služby zde vykonávají dobrovolně zaměstnanci mimo svoje zaměstnání. [19]
- **Požární hlídka** – organizovaný útvar se statusem jednotky, zřizuje obec, která nezřizuje jednotku PO nebo právnícká osoba a podnikající fyzická osoba, kterou určí HZS kraje, službu zde vykonávají dobrovolně členové hlídky (velitel hlídky a minimálně další 3 členové) na základě uzavřeného pracovně právního vztahu. [20]
- **Vojenská hasičská jednotka** – za tuto jednotku se berou výše uvedené jednotky ve vojenských objektech, útvarech, zařízeních. Vojenská hasičská jednotka je složena z vojáků, občanských zaměstnanců; zřizuje se, vybavuje a organizace je v působnosti Ministerstva obrany České republiky. [19]

1.4.3 Kategorie jednotek PO

Jednotka PO je dále charakterizována i svojí kategorií, která v návaznosti na druh jednotky vyjadřuje operační působnost pro použití k zásahu. Kategorie také stanovuje dobu potřebnou k výjezdu jednotky PO ze své dislokace. V požární ochraně rozeznáváme dva druhy působností: [20]

- **územní** – jednotka může být vyslaná k zásahu i mimo území svého zřizovatele, vyjadřuje se buď v minutách, nebo kilometrech při průměrné rychlosti požárního vozidla
- **místní** – jednotka zasahuje zejména na území svého zřizovatele.

Zákon o požární ochraně rozděluje jednotky do **šesti kategorií**:

- **JPO I** – jednotka HZS kraje,
- **JPO II** – jednotka SDH obce, která zabezpečuje jeden nebo dva výjezdy družstva 1+3, zřizuje se v obci zpravidla s počtem obyvatel nad 1000,

- **JPO III** – jednotka SDH obce, která zabezpečuje jeden nebo dva výjezdy družstva 1+3, zřizuje se v obci zpravidla s počtem obyvatel nad 1000,
- **JPO IV** – jednotka HZS podniku,
- **JPO V** – jednotka SDH obce zpravidla s místní působností,
- **JPO VI** – jednotka SDH podniku.

Doba výjezdu jednotek všech kategorií, jejich působnosti s dobou jízdy z místa dislokace jednotky uveden je v tabulce č. 2

Tabulka č. 2 Přehledy kategorií jednotek PO

Kategorie jednotky PO	Doba výjezdu jednotky PO	Působnost jednotky PO
JPO I	2 min	Územní do 20 min jízdy
JPO II	5 min	Územní do 10 min jízdy
JPO III	10 min	Územní do 10 min jízdy
JPO IV	2 min	Místní
JPO V	10 min	Místní
JPO VI	10 min	Místní

zdroj: [20]

1.4.4 Jednotky PO v Kraji Vysočina

Do plošného pokrytí Kraje Vysočina je k dnešnímu dni zařazeno a pomoc je obyvatelstvu poskytována 919 jednotkami PO. Nepřetržitou službu vykonává **21 jednotek HZS kraje** (jejich dislokace a hasební obvody uvedeny na obrázku č. 3), tyto jednotky sídlí v bývalých okresních městech (Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou), kde jsou stanice typu C se sídlem vedení příslušného územního odboru. Dále jsou v každém okrese, ještě stanice typu P. Stanice typu P se nachází většinou v obcích s rozšířenou působností. Na každém ÚO jsou tři stanice typu P; výjimkou je ÚO Třebíč, kde jsou zřízeny 4 stanice typu P. Rozdíl v těchto stanicích je dán početním stavem příslušníků HZS kraje. Z toho důvodu i počtem organizovaných výjezdů a minimálním vybavením stanic.

Obrázek č. 3 Rozmístění stanic JPO I v Kraji Vysočina a jejich hasební obvody

zdroj: [21]

V Kraji Vysočina jsou pro potřeby a zajištění požární akceschopnosti u právnických osob zřízeny **4 jednotky HZS podniků**; jedná se o jednotky jaderné elektrárny Dukovany, Čepro Šlapanov a.s., SŽDC Havlíčkův Brod a Bosch Diesel Jihlava a.s.).

V kategorii jednotek **JPO II** s výjezdem do 5 minut zajišťují služby členové v **10** jednotkách PO, jejichž přehled dle příslušných ÚO je uveden v tabulce č 3.

Tabulka č. 3 Přehledy jednotek JPO II v Kraji Vysočina

ÚO	jednotka	ÚO	jednotka	ÚO	jednotka
HB	Golčův Jeníkov	TR	Moravské Budějovice	PE	Počátky
HB	Příbryslav	TR	Jaroměřice / Rokytou	ZR	Nové Město na Moravě
HB	Světlá / Sázavou	TR	Želetava	ZR	Žďár / Sázavou
HB	Ždírec / Doubravou				

zdroj: [21]

Doba výjezdu 10 minut připadá pro jednotky JPO III a jednotky JPO V. Jednotek **JPO III** s územní působností je v Kraji Vysočina **111**, pro místní potřebu obcí a částí obcí je zřízeno **758** jednotek v kategorii **JPO V**. Tyto jednotky většinou vlastní pouze přenosnou požární stříkačku, u některých jednotek jsou k dispozici pro potřeby požárního družstva i dopravní automobily (Avia, mikrobusey aj.)

U **15** právnických osob jsou zřízeny **jednotky SDH podniku**, které většinou zajišťují technické zásahy a požární asistence při výrobních činnostech v areálu.

Opěrné body a předurčené jednotky v Kraji Vysočina

Pod pojmem Opěrný bod HZS ČR se rozumí stanice HZS kraje, na níž je dislokována technika pro provádění speciálních záchranných prací a potřebný počet hasičů pro obsluhu této techniky.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 16 ze dne 5. března 2013, kterým se stanoví opěrné body HZS ČR, a typy předurčenosti jednotek požární ochrany pro záchranné práce rozlišuje několik opěrných bodů.

- rozšířenou detekci nebezpečných látek,
- likvidaci havárií nebezpečných látek,
- dekontaminaci techniky a obyvatelstva,
- olejové havárie,
- velkoobjemové čerpání vody,
- dálkovou dopravu vody hadicemi a čerpání z velkých hloubek,
- vyprošťování těžkých vozidel,

- záchranu osob ze zřícených budov,
- nouzové přežití obyvatelstva,
- práce ve výšce a nad volnou hloubkou pomocí lanové techniky,
- provádění záchranných prací pomocí vrtulníku,
- práce pod vodní hladinou,
- provádění trhacích prací.

Pro zajištění dekontaminace a techniky byl Kraj Vysočina vybaven stanovištěm dekontaminace osob SDO II a prostředky pro provádění dekontaminace techniky SDT [22]. V případě, že nemá HZS Kraje předurčenost na výše uvedenou problematiku (není na stanicích HZS kraje dislokována požadovaná technika, není odborně připraven dostatečný počet hasičů) zajišťuje pro kraj řešení mimořádných událostí opěrný bod z jiného HZS kraje. Mezikrajské spolupráce jsou upraveny součinnostními dohodami mezi zřizovateli příslušných jednotek, např. velkoobjemové čerpání vody pro okres Pelhřimov zajišťuje HZS Jihočeského kraje, pro zbytek kraje Vysočina je zabezpečen z kraje Jihomoravského, HZS Jihočeského kraje zajišťuje pro Kraj Vysočina i dálkovou dopravu vody hadicemi a čerpání z velkých hloubek. [23] Přehled předurčenosti opěrného bodu Kraje Vysočina je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 Předurčenosti Kraje Vysočina jako opěrného bodu

HZS kraje	Dekontaminace		NL	OL	NPO	LS
	osob	techniky				
Vysočina	ano	ano	ano	ano	ano	ano 5x

zdroj: [23]

V pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 16 ze dne 5. března 2013, kterým se stanoví opěrné body HZS ČR a typy předurčenosti jednotek PO pro záchranné práce [23] se jednotky PO dále dělí podle **předurčenosti u dopravních nehod**. U tohoto zařazení jednotek záleží nejen na rozsahu vybavení, ale i na druhu komunikací, které prochází přes daný hasební obvod stanice a na kterých příslušná jednotka PO má provádět záchranné a likvidační práce.

Rozdělení předurčenosti při zásazích u dopravních nehod:

- **TYP A**
 - jednotka HZS kraje předurčená pro záchranné práce na dálnicích, silnicích I. třídy určených k dálkové a mezinárodní dopravě, místních komunikacích.
 - vybavena rychlým zásahovým automobilem nebo technickým automobilem nebo cisternovou automobilovou stříkačkou
 - základní početní stav směny je zvýšen o dva příslušníky,
- **TYP B**
 - jednotka HZS kraje nebo jednotka SDH vybrané obce kategorie JPO II předurčená pro záchranné práce na všech komunikacích
 - vybavena RZA nebo TA
- **TYP C**
 - jednotka HZS kraje předurčená pro záchranné práce na všech komunikacích nebo jednotka SDH vybrané obce kategorie JPO II předurčená na zásahy na vybraných úsecích dálnic, silnic I. třídy pro dálkovou a mezinárodní přepravu
 - vybavena CAS ve speciálním technickém provedení
- **TYP D**
 - jednotka SDH vybrané obce kategorie JPO II nebo JPO III předurčená pro záchranné práce na silnicích II. a III. třídy a místních komunikacích,
 - vybavena vozidly CAS nebo DA, která mají ve výbavě alespoň sadu ručních vyprošťovacích nástrojů
- **TYP E**
 - jednotka HZS kraje vybavená automobilovým jeřábem s nosností výložníku do 20 tun a lanovým navijákem do 40 tun,
- **TYP F**
 - jednotka HZS kraje určená jako opěrný bod pro vyprošťování těžkých vozidel

- vybavena vyprošťovacím automobilem nebo automobilovým jeřábem s nosností výložníku nad 20 tun.

Tabulka č. 5 Přehled předurčenosti jednotek HZS kraje u DN, NL

DISLOKACE STANICE	TYP	Označení stanice							
		Předurčenost na záchranné práce							
		Dopravní nehody					Havárie NL		
		A	B	C	E	F	O	S	Z
Havlíčkův Brod	C1			*				*	
Chotěboř	P1			*					*
Ledeč / Sázavou	P1			*					*
Světlá / Sázavou	P0			*					*
Jihlava	C2	*			*		*		
Telč	P1			*					*
Třešť	P1			*					*
Polná	P1			*					*
Pelhřimov	C1			*	*			*	
Humpolec	P1	*							*
Kamenice / Lipou	P1			*					*
Pacov	P1			*					*
Třebíč	C1			*	*			*	
Moravské Budějovice	P1			*					*
Náměšť / Oslavou	P1			*					*
Hrotovice	P0			*					*
Jemnice	P1			*					*
Žďár / Sázavou	C1			*	*			*	
Bystřice / Pernštejnem	P1			*					*
Velké Meziříčí	P1	*							*
Velká Bíteš	P1			*					*

zdroj: [24]

Předurčené jednotky SDHO k plnění úkolů ochrany obyvatelstva

HZS Kraje Vysočina má od roku 2008 některé JSDHO předurčené pro plnění vybraných úkolů ochrany obyvatelstva. Tato činnost probíhá v úzké spolupráci odboru

IZS a služeb a odboru ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Přehled předurčených jednotek k plnění těchto úkolů je uveden v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6 Přehled předurčenosti JSDHO v Kraji Vysočina

Okr.	Jednotka PO	Předurčenost
HB	Herálec	Možnost poskytnutí humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1
HB	Štoky	
JI	Větrný Jeníkov	
JI	Kamenice	
JI	Luka nad Jihlavou	
PE	Humpolec	
PE	Želiv	
ZR	Měřín	
ZR	Tasov	
ZR	Velká Bíteš	
ZR	Velké Meziříčí	
JI	Polná	
HB	Přibyslav	Výstavba materiální základny humanitární pomoci
JI	Brtnice	
PE	Těmice	
TR	Jaroměřice / Rokytou	
ZR	Žďár / Sázavou	
PE	Kamenice / Lipou	Pomoc při výdeji ze skladu humanitární pomoci
HB	Havl. Brod – Perknov	Pomoc při obsluze stanoviště dekontaminace techniky
JI	Jihlava – Bedřichov	Pomoc při obsluze stanoviště dekontaminace osob
TR	Stařeč	
ZR	Křižanov	Obsluha evakuačního střediska v rámci VHP EDU*
ZR	Osová Bítýška	
HB	Habry	Stavba protipovodňových hrází
JI	Mrákotín	
PE	Kejžlice	
TR	Lesonice	
ZR	Jimramov	
JI	Jihlava – Bedřichov	Obsluha kontejneru MERO – ropné látky

zdroj: [25]

* Vnějšího havarijního plánu elektrárny Dukovany

1.5 Odborná příprava a způsobilost v jednotkách PO

Aby mohli členové JSDHO, příslušníci HZS krajů a HZS podniků vykonávat službu ve svých jednotkách, musí nejdříve absolvovat základní odbornou přípravu v JSDHO. Pro určité funkce v jednotce PO se nadále musí zúčastnit a zdárně dokončit odborný nebo specializační kurz.

1.5.1 Odborná způsobilost

Člen jednotky SDH obce, který chce ve své dobrovolné jednotce vykonávat například funkci velitele dobrovolné jednotky, velitele družstva, strojníka musí do jednoho roka od ustanovení do funkce vykonat požadovanou zkoušku odborné způsobilosti. Odborná příprava k získání způsobilosti se pro členy dobrovolných jednotek v Kraji Vysočina provádí na příslušných územních odborech HZS krajů, odborná příprava je vedena v rozsahu vydaných osnov a většinou se na ní podílí příslušníci oddělení IZS a služeb. I jako základní odborná příprava jsou tyto kurzy ukončeny zkouškou odborné způsobilosti, při těchto kurzech je ovšem jmenovaná nejméně tříčlenná komise, kterou jmenuje ředitel HZS kraje v zastoupení ředitele HZS územního odboru. O průběhu zkoušky, která může být složena ze tří částí (ústní, písemná a praktická) a jejím výsledku se vystaví protokol. Při hodnocení „prospěl“ ze všech částí je mu na základě protokolu vystaveno Osvědčení o odborné způsobilosti, které opravňuje člena JSDHO vykonávat funkci, kterou zastává. Platnost vydaného Osvědčení o odborné způsobilosti je pět let. V případě neúspěšné zkoušky má právo hasič do 3 měsíců zkoušku opakovat.

Příslušníci HZS krajů, kteří mají odbornou způsobilost pro výkon funkcí velitel družstva a vyšší jsou současně způsobilí pro výkon velitelských funkcí u dobrovolných jednotek; totéž platí i u způsobilosti strojník nebo technik strojní služby u HZS krajů.

Po skončení platnosti odborné způsobilosti (pět let) se provádí odborná příprava k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti, přezkoušení je organizováno pro velitele jednotek, velitele družstev a strojníky JSDHO a JSDH podniku. Odborná příprava se závěrečným přezkoušením se opět provádí na příslušných stanicích

územního odboru Kraje Vysočina a je zakončena zkouškou. Na stávajícím osvědčení se potvrdí prodloužení odborné způsobilosti, které má platnost dalších 5 let.

Rozsahy základních kurzů a kurzů k prodloužení odborné způsobilosti velitelů jednotek, velitelů družstev a strojníků u dobrovolných jednotek uveden v tabulce č. 7

Tabulka č. 7 Rozsah kurzů u JSDHO

Funkce	Odborná příprava k získání způsobilosti		Odborná příprava k prodloužení způsobilosti
	prezenční forma	e-learningu	
Velitel jednotky, velitel družstva JSDHO	40 hodin	24 hodin	8 hodin**
Strojník JSDHO – JPO II, JPO III	40 hodin	24 hodin	16 h po 5 letech
Strojník JSDHO JPO V disponující CAS, AS	16 hodin	*	16 h po 5 letech
Strojník JSDHO JPOV nedisponující CAS, AS	8 hodin	*	8 h po 5 letech

zdroj: [26]

* u této přípravy není forma e-learningového kurzu zavedena

** 8 hodin minimálně 3 krát v průběhu pěti let nebo jinak znovu základní příprava

Začátkem každého roku je na HZS Kraje Vysočina, územní odbor Pelhřimov vydáván Kalendář odborné přípravy JSDHO, kde jsou uvedeny termíny a místo jednotlivých kurzů. Kalendář bývá elektronicky rozeslán zřizovatelům jednotek, kteří ve spolupráci s velitelem příslušné jednotky zajistí účast členů JSDHO na odborné přípravě. [26]

1.5.2 Specializační kurzy

V dobrovolných jednotkách jsou dále vybrané funkce, které je potřeba vykonávat až po absolvování odborné přípravy. Tyto kurzy bývají též zakončovány zkouškou a po úspěšném absolvování je absolventovi vydáno Potvrzení o absolvování kurzu.

Mezi specializační kurzy patří:

- technik technické a chemické služby dobrovolné jednotky,
- nositel dýchací techniky,
- základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek,

- obsluhovatel motorové pily v jednotce PO,
- práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO,
- vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel,
- technik ochrany obyvatelstva v jednotce SDH obce.

1.5.3 Základní odborná příprava členů JSDHO

Jak bylo uvedeno v kapitole **1.5 Odborná příprava a způsobilost v jednotkách PO**, pro samostatné vykonávání činnosti při zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí musí hasič úspěšně absolvovat základní odbornou přípravu. Do základní odborné přípravy se zařazují noví hasiči nejpozději do 1 roku od přijetí a zařazení do jednotky PO.

Pro příslušníky HZS krajů, HZS podniků je základní odbornou přípravou kurz (nástupní odborný výcvik), který organizuje Školní a výcvikové zařízení HZS ČR.

Členům JSDHO a JSDH podniku základní odbornou přípravu organizuje a zodpovídá za ní velitel příslušné dobrovolné jednotky. Příprava bývá v rozsahu nejméně 40 pracovních hodin, většinou se provádí u příslušné jednotky. Pro větší počet zájemců o tento druh odborné přípravy se může hromadně provést pro více JSDHO na příslušném HZS kraje nebo Školním a výcvikovém zařízení HZS ČR. Obsah základní odborné přípravy je přílohou Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 3 ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů JSDHO a JSDH podniku.

Ověření základní odborné přípravy u člena JSDHO provede velitel dobrovolné jednotky a na základě jejího výsledku, vydá členovi jednotky potvrzení s hodnocením, prospěl či neprospěl. [26]

1.5.4 Specializační kurz Technik ochrany obyvatelstva

Odborná příprava lektorů zabezpečujících kurzy techniků

Z důvodu zajištění jednotné odborné přípravy členů JSDHO v kurzu technik ochrany obyvatelstva po celém území České republiky nastal požadavek vytvořit dokumentaci, podle které budou lektori připravovat a vést specializační kurzy. V roce 2012 vydal Institut ochrany obyvatelstva GŘ HZS ČR v Lázních Bohdaneč 1. díl příručky pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva. [27] Tento díl popisuje organizaci

činnosti jednotek při plnění úkolů ochrany obyvatelstva, je zde uvedeno i materiální zabezpečení k zajištění odborné přípravy. Lektori se zde seznámí jak správně vést výuku, jak ji vhodně rozdělovat do jednotlivých témat, je zde i doporučeno přihlídnout na praktický způsob výuky. Příručka doporučuje zavádět v rámci výuky systém až osmi stanovišť a z důvodu většího procvičení vyučující látky i rozdělení techniků na menší skupinky, kteří se budou po určitém časovém úseku na jednotlivých stanovištích střídát.

Druhý díl by měl být lektorům nápomocen a shrnovat právní předpisy, základní pojmy, činnosti obcí při přípravách a řešení mimořádných událostí. Měla by zde být i část věnovaná preventivně výchovné činnosti členů JSDHO. [27]

Odborná příprava členů JSDHO v oblasti ochrany obyvatelstva

Členům JSDHO k získání potřebných znalostí k plnění úkolů na úseku ochrany obyvatelstva slouží kurz Technik ochrany obyvatelstva [28], do kterého může být zařazen člen jednotky po absolvování základní odborné přípravy členů jednotky PO. Cílem šestnáctihodinového kurzu je připravit hasiče k zastávání technika ochrany obyvatelstva v JSDHO. Podle normy znalostí [29] je technik seznámen s problematikou ochrany obyvatel, zná zákon č. 239 ze dne 20. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [2]. Dále je seznámen s postupy JSDHO při plnění úkolů na úseku ochrany obyvatelstva, které vychází z metodických listů (Ob) Bojového řádu jednotek požární ochrany [30]. Technik ochrany obyvatelstva je následně oprávněn provádět odbornou přípravu ve své jednotce, může být zařazen a pracovat jako člen krizového štábu příslušné obce při řešení mimořádných událostí v obci. Svými znalostmi se podílí na tvorbě dokumentace vztahující se k realizaci opatření ochrany obyvatelstva a krizového řízení na úrovni obce.

1.5.5 Pravidelná odborná příprava členů JSDHO

K prohlubování odborných znalostí, praktických dovedností slouží členům dobrovolných jednotek, příslušníkům HZS ČR pravidelná odborná příprava. Základní zaměření pravidelné odborné přípravy každoročně vydává jako svůj Pokyn generální

ředitel HZS ČR. Na základě tohoto zaměření se v jednotkách vytváří roční, následně měsíční plán odborné přípravy, v nichž se zohledňuje i předurčenost příslušné jednotky.

Všichni členové všech jednotek mají povinnost se této přípravě zúčastňovat, přípravu pro ně připravují a organizují příslušní velitelé jednotek PO. V každém kalendářním roce by měla být pravidelná odborná příprava organizovaná minimálně v rozsahu 40 hodin, o doložení odborné přípravy se vede předepsaná dokumentace (plán odborné přípravy, prezenční listina s osnovou, protokol s výsledky ročního přezkoušení členů jednotek PO).

Pravidelná roční odborná příprava zahrnuje nejen teoretickou a praktickou přípravu, ale i tělesnou přípravu a taktická a prověřovací cvičení. Do pravidelné přípravy patří i prohlubování znalostí na odborných seminářích, přednáškách, instrukčně metodických zaměstnáních.

Každý nositel dýchací techniky má dle právního předpisu [18] za povinnost nejméně jedenkrát za tři měsíce v rámci výcviku použít autonomní dýchací přístroj. Hasiči určení k používání protichemických ochranných oděvů a oděvů proti sálavému teplu (jsou-li ve výbavě jednotky) je musí použít v rámci odborné přípravy jedenkrát za šest měsíců, jsou-li ve výbavě prostředky pro detekci plynů, procvičí se jejich použití každý měsíc.

K zabezpečení odborné přípravy příslušníků, zaměstnanců a členů všech typů jednotek PO byly Pokynem generálního ředitele HZS ČR vydány **normy znalostí hasičů**. Normy znalostí hasičů stanovují minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti hasičů, uzpůsobené zastávané funkci tak, aby odpovídaly plnění standardních úkolů v jednotkách PO. Pokyn GŘ HZS ČR rozděluje normy znalostí do 12 funkcí (prvních 6 je pro jednotky HZS kraje, Záchraného útvaru HZS ČR a HZS podniku, zbývajících 6 pro JSDHO, JSDH podniků). [31]

Vydané normy znalostí pro JSDHO a JSDH podniků:

- pro funkci hasič
- pro funkci strojník v JSDHO, která disponuje cisternovou automobilovou stříkačkou nebo automobilovou stříkačkou
- pro funkci strojník v JSDHO, která nedisponuje cisternovou automobilovou stříkačkou nebo automobilovou stříkačkou
- pro funkci technik technické a chemické služby
- pro funkci technik ochrany obyvatelstva
- pro funkci velitel družstva a velitel jednotky SDH

2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA A METODIKA VÝZKUMU

2.1 Výzkumné otázky

Pro bakalářskou práci na téma předurčenost jednotek požární ochrany Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva jsou stanoveny dvě výzkumné otázky:

- Jsou v Kraji Vysočina stanoveny jednotky požární ochrany k řešení úkolů ochrany obyvatelstva?
- Mají členové jednotek odbornou způsobilost k provádění činností na úseku ochrany obyvatelstva?

2.2 Metodika výzkumu

Při zjišťování odpovědí na výše uvedené otázky bylo použito rešerše platných právních předpisů krizového řízení, Pokynů generálního ředitele HZS ČR a odborné literatury zaměřující se na téma ochrany obyvatel.

Ke zjištění informací z JSDHO byl vytvořen dotazník (uveden v příloze A), který byl elektronicky rozeslán všem velitelům dvaceti devíti předurčených jednotek Kraje Vysočina. Dotazník se skládal ze tří otázek uzavřených, tří otázek polouzavřených a tří otázek otevřených pro všechny velitele předurčených jednotek. Velitelům jednotek předurčených k poskytování pomoci na dálnici D1 byl dotazník rozšířen o dalších šest otázek (tři otázky byly uzavřené, dvě polouzavřené a jedna otázka byla otevřená). Otázky se týkaly vybavení jejich jednotky prostředky pro poskytnutí krátkodobé pomoci, kdo je vlastníkem těchto prostředků, dále byli velitelé dotazováni, zda již jejich jednotka poskytla pomoc při hromadné nehodě na dálnici D1 a zda by se jejich pomoc dala využít i při jiném druhu zásahu. Ke zjištění kontaktů na příslušné velitele JSDHO jsem se telefonicky spojil s vedoucími IZS a služeb pracujících na jednotlivých územních odborech Kraje Vysočina. Pracovníky IZS a služeb jsem požádal, protože vím, že zde mají aktuální přehled jednotek požární ochrany příslušného okresu. Telefonní kontakty a elektronické adresy se zde většinou aktualizují při provádění základní, cyklické odborné přípravě a jsou využívány k rozesílání informací na

příslušné jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí. V telefonickém rozhovoru jsem uvedl, z jakého důvodu o elektronické adresy žádám a k čemu budou použity.

Dotazník byl velitelům rozeslán na šest adres příslušných sborů dobrovolných hasičů, zbývajících dvacet tři žádostí o poskytnutí bylo rozesláno velitelům na jejich soukromé adresy. Dotazníkové šetření proběhlo od 11. 2. 2016 do 29. 2. 2016. V požadované době se vrátilo pouze sedmnáct vyplněných dotazníků, požádal jsem velitele jednotek, od kterých jsem vyplněný dotazník neobdržel, zda by byli ochotni vyplněný dotazník ještě zaslat. Na moji druhou žádost žádný z velitelů nereagoval, což připisuji asi jejich vytíženosti, či neochotě se podílet na spolupráci. Některé odpovědi, které jsem neobdržel od oslovených velitelů JSDHO, bylo možné dohledat v Roční zprávě o stavu požární ochrany Kraje Vysočina. V tomto dokumentu jsem především dohledal odpovědi na dvě otázky, a to: týkající se zařazení kategorií příslušných předurčených jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a časového úseku, od kdy HZS Kraje Vysočina tyto jednotky k plnění těchto úkolů zařazuje. Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v kapitole 3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření. Pro lepší přehled zjištěných výsledků byly vypracovány sloupcové grafy.

Pro zajištění kvalitního výzkumu byly dále vedeny dva řízené rozhovory s příslušníky pracujícími na odděleních ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Jeden rozhovor byl veden s příslušníkem územního odboru Pelhřimov. Kraj Vysočina je složen z pěti okresů (Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou), okres Pelhřimov jsem si vybral, z toho důvodu, že zde bydlím a zajímalo by mě, jaké jednotky zde jsou k těmto činnostem předurčeny. Na územním odboru mě nejvíce zajímalo, zda i v okrese Pelhřimov jsou předurčeny jednotky k plnění úkolů ochrany obyvatel. Dále mě zajímalo, zda mají předurčené jednotky nějakou výbavu, kdo jim jí pořizuje (HZS kraje, Obecní úřad), vyměňuje po použití, zda se provádí kontrola hospodárného používání zapůjčených prostředků, kdo finančně zajišťuje revize, kontroly apod. Ve druhé části naší schůzky jsme vedli hovor na téma, zajišťování odborné přípravy pro takto předurčené jednotky SDH obcí okresu Pelhřimov. Při otázce týkající se kurzu technik ochrany obyvatel, příslušník ÚO Pelhřimov odpověděl, že se takovýto kurz na pelhřimovském okrese nepořádal a v roce 2016 ani pořádat

nebude. Na tuto otázku mi prý odpoví, na krajském oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

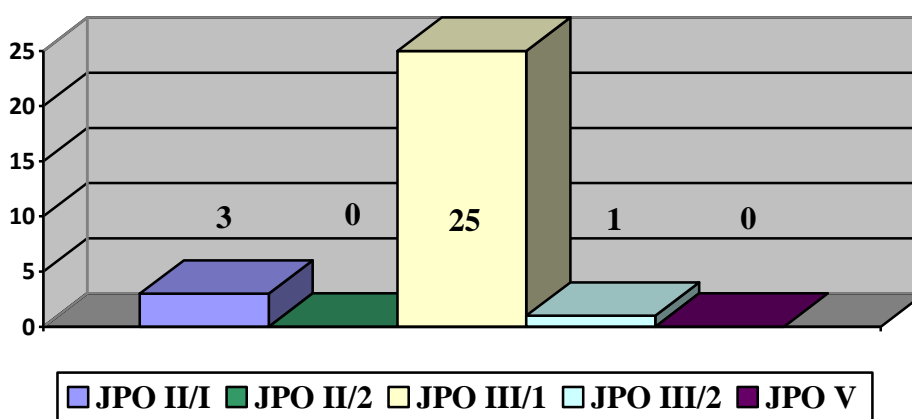
Druhý rozhovor jsem vedl s příslušníky krajského ředitelství HZS Kraje Vysočina. Uvedeným příslušníkům byly položeny otázky uvedené v příloze B. Otázky se týkaly předurčenosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí celého Kraje Vysočina, jejich současným vybavením, dále mě zajímalo, i jestli takto předurčené jednotky bude HZS kraje v dohledné době speciálními prostředky vybavovat. Rozhovor směřoval i ke zjištění provádění odborné přípravy pro členy těchto krajem předurčených jednotek, zda jsou pro jednotky pořádané i jiné druhy přípravy. Závěrem našeho setkání jsem se zajímal o připravovaný kurz technik ochrany obyvatel, který se pro rok 2016 připravuje. Otázky směřovaly, pro jaké jednotky bude kurz přednostně pořádán, kolik členů z jednotky se má tohoto kurzu v letošním roce zúčastnit, kolik by si přáli v následujících letech členů odborně připravit. Zajímalo mě i v jaké fázi je nyní příprava kurzu, podle jakých osnov bude kurz pořádán, kdo odbornou přípravu povede a jaká stanoviště budou pro účastníky kurzu připravena. Následně, proběhne komparace a syntéza získaných výsledků s platnými právními předpisy.

3 VÝSLEDKY

3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření byly osloveny JSDHO s předurčeností na ochranu obyvatel Kraje Vysočina, svým dotazníkem jsem elektronicky oslovil příslušné velitele těchto předurčených jednotek. Z 29 oslovených velitelů odpovědělo a bylo ochotno spolupracovat 17 oslovených respondentů.

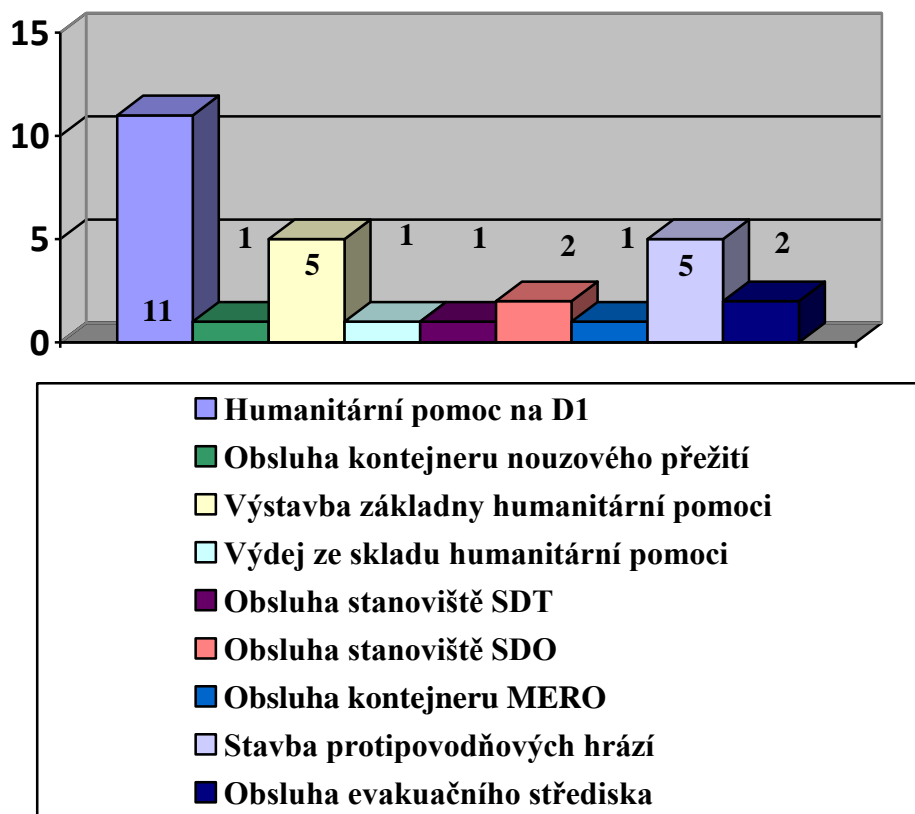
Otázka č. 1 Zařazení jednotky?

Graf č. 1 Kategorie dotazovaných JSDHO, zdroj: vlastní výzkum

Otázka byla položena z důvodu zjištění kategorie předurčených jednotek, počty příslušných jednotek a jejich kategorie uvedena v grafu č. 1. V Kraji Vysočina je celkem 29 předurčených jednotek k plnění úkolů ochrany obyvatelstva, v dotazníkovém šetření odpovědělo pouze 17 oslovených velitelů, zbývající informace jsem našel v Roční zprávě o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2014. K plnění předurčených úkolů v Kraji Vysočina jsou většinou využívány jednotky JPO III, ve třech případech jsou předurčeny jednotky kategorie JPO II.

Otázka č. 2 K plnění jakých úkolů je předurčena jednotka PO, které jste velitelem?

Graf č. 2 Předurčenosti JSDHO v Kraji Vysočina, zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 2 ukazuje, jaké jsou v Kraji Vysočina typy předurčeností zaměřené na ochranu obyvatelstva. Z grafu č. 2 je zřejmé, že nejvíce jednotek sborů dobrovolných hasičů obce je předurčených k možnosti poskytnutí humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1. Pět JSDHO plní úkoly týkající se stavby protipovodňových hrází, dalších pět jednotek je předurčeno k výstavbě základny humanitární pomoci, v současné době jsou v Kraji Vysočina i jednotky předurčené k provádění dekontaminace osob a techniky.

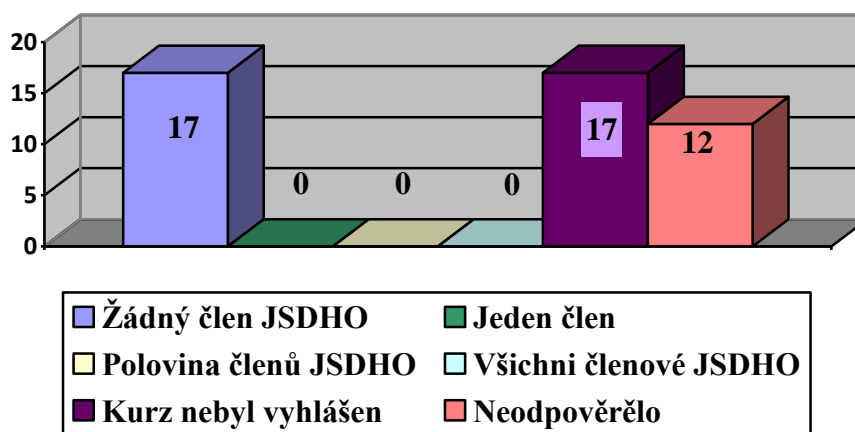
Otázka č. 3 *Od jakého roku je jednotka PO předurčena k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva? (otázka otevřená)*

Tuto otázku jsem položil, abych zjistil, od jaké doby HZS Kraje Vysočina využívá k plnění ochrany obyvatelstva činnosti dobrovolných jednotek. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že si velitelé jednotek přesný rok předurčení jednotek nepamatují. V Roční zprávě o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2014 jsem zjistil, že HZS kraje předurčuje od roku 2008. Jednotky jsou předurčovány, podle potřeb HZS Kraje Vysočina a místa jejich dislokace.

Otázka č. 4 *Kolik členů má jednotka PO a kolik členů z jednotky řeší úkoly týkající se ochrany obyvatelstva? (otázka otevřená)*

Položením této otázky jsem chtěl zjistit, kolik členů předurčené jednotky by řešilo úkoly týkající se ochrany obyvatelstva. Velitelé v devíti případech uvedli, že zásahu vyplývajícího z jejich předurčenosti by se věnovala celá jednotka. Zbytek velitelů uvedlo, že by tuto činnost řešila maximálně polovina členů zásahové jednotky.

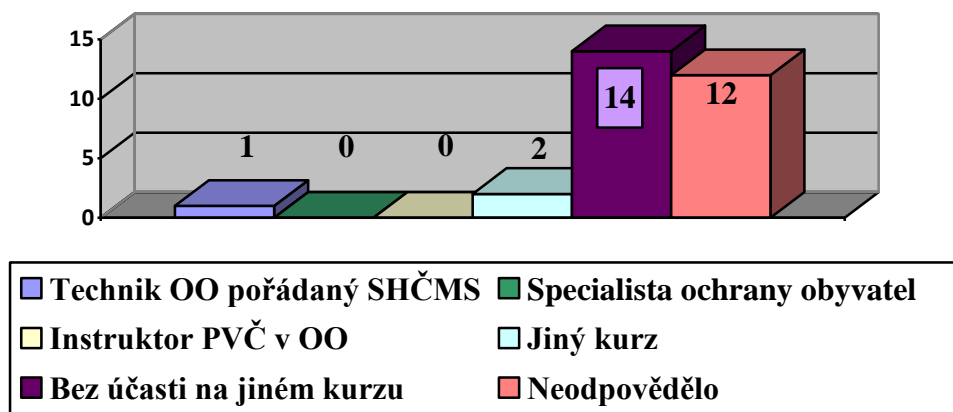
Otázka č. 5 *Kolik členů jednotky absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva pořádaný HZS Kraje Vysočina? (u této otázky bylo možné zaškrtnout více odpovědí)*

Graf č. 3 Počty členů JSDHO, kteří mají kurz technik ochrany obyvatelstva pořádaný HZS Kraje Vysočina, zdroj: vlastní výzkum

V grafu č. 3 je zobrazena odpověď na dotaz ohledně odbornosti technik ochrany obyvatelstva. Jak je patrné z uvedených odpovědí, všechny předurčené jednotky jsou zatím bez proškoleného technika ochrany obyvatel. Příčinou těchto odpovědí může být i fakt, že HZS Kraje Vysočina ještě tento kurz nepořádal. V této otázce měli velitelé možnost zaškrtnout více odpovědí.

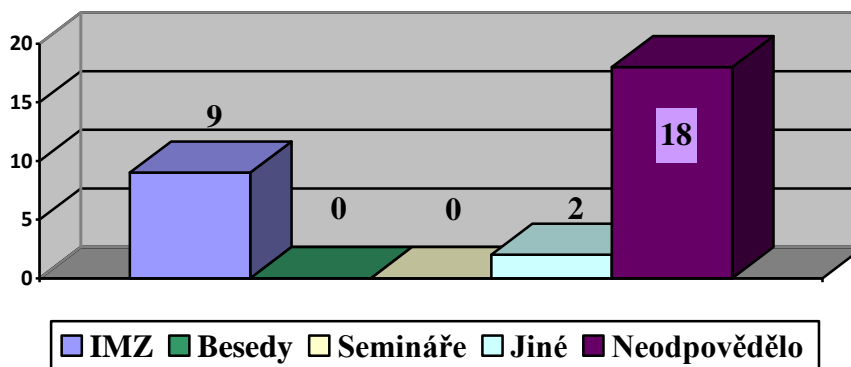
Otázka č. 6 Jakého jiného kurzu pořádaného, např. SHČMS se zúčastnili členové jednotky? (u této otázky bylo možné zaškrtnout více odpovědí)

Graf č. 4 Účasti členů JSDHO v jiných kurzech pořádaných např. SHČMS, zdroj: vlastní výzkum

Tato otázka byla položena z důvodu možnosti vzdělávání členů JSDHO i jinou formou, než jen v kurzech pořádaných HZS Kraje Vysočina. Jak je vidět v grafu č. 4, kromě tří členů žádná jiná jednotka své členy na tyto kurzy nevysílá nebo jim nebyla tato možnost k proškolení svých členů nabídnuta a velitel jednotky čeká na vypsání termínu kurzu v Kraji Vysočina.

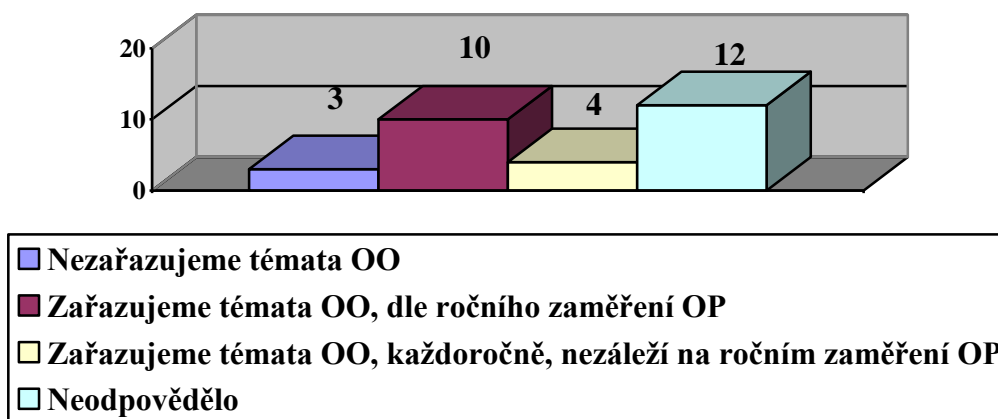
Otázka č. 7 Provádí pro členy Vaší jednotky HZS Kraje Vysočina i jiný druh přípravy, kolikrát do roka? (u této otázky bylo možné zaškrtnout více odpovědí)

Graf č. 5 Jiný druh přípravy pořádaný HZS Kraje Vysočina pro členy JSDHO, zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 5, který ukazuje odpověď na otázku č. 7, zda provádí HZS Kraje Vysočina pro členy JSDSHO i jiný druh přípravy, je zřejmé, že ano. Nejrozšířenější je pořádání instrukčně metodických zaměstnání, dvě jednotky uvedly akce jiné, mezi které patří schůzka s náměstkem krajského ředitele pro IZS a služby.

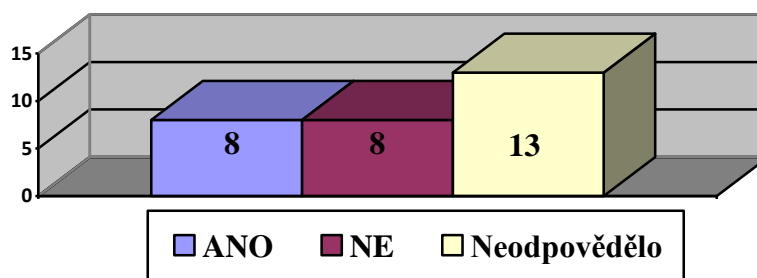
Otázka č. 8 Zařazujete v rámci roční odborné přípravy členů jednotky i témata zaměřená na ochranu obyvatelstva? Kolik hodin ročně?

Graf č. 6 Zařazení témat Ochrany obyvatel do roční odborné přípravy členů JSDHO, zdroj: vlastní výzkum

Jak je vidět z grafu č. 6, čtrnáct velitelů předurčených jednotek zařazují v rámci roční odborné přípravy své jednotky témata týkající se ochrany obyvatelstva. Čtyři velitelé nečekají, zda tato témata vydá MV – GŘ HZS ČR v ročním zaměření plánu odborné přípravy a zařazují témata vlastní, která jsou blízká předurčení jejich jednotky. V deseti jednotkách se v rámci roční odborné přípravy členů JSDHO zařazují témata vydané generálním ředitelstvím HZS ČR.

Otázka č. 9 Je jednotka vybavena speciálními věcnými prostředky, popřípadě technikou pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva? (otázka otevřená)

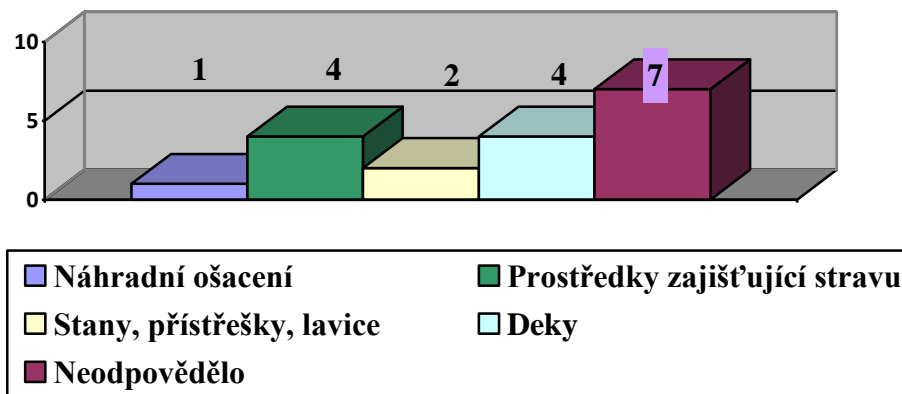

Graf č. 7 Přehled zda vlastní JSDHO speciální vybavení a techniku, zdroj: vlastní výzkum

Cílem této otázky bylo zjistit, zda jsou jednotky vybaveny prostředky a technikou, která je potřebná a využitelná při zásazích v oblasti ochrany obyvatelstva. Z obdržených odpovědí převažovaly prostředky typu deky, termosy (várnice), zateplené kabáty, holínky. V technice většinou velitelé uváděli devítimístné mikrobusey.

Otázky 10 až 15 byly určeny pouze pro velitele jednotek předurčených k poskytování humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1. K plnění tohoto úkolu je v Kraji Vysočina předurčeno 11 jednotek PO, k hodnocení dotazníkového šetření jsem obdržel vyplněné dotazníky od pěti velitelů.

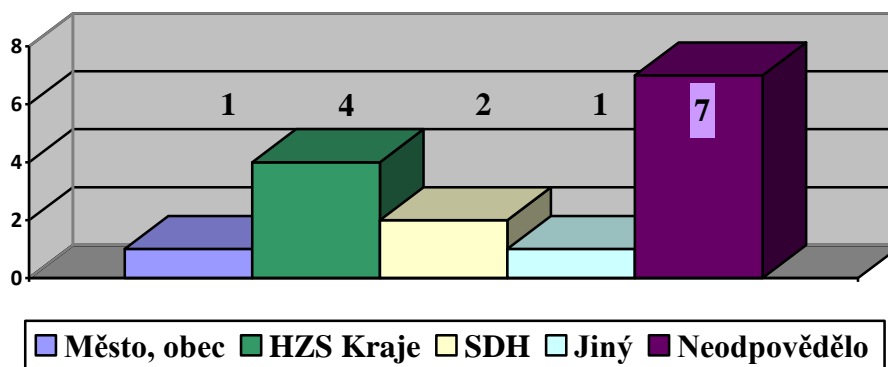
Otázka č. 10 Jaké prostředky má k dispozici jednotka PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci při hromadné dopravní nehodě? (u této otázky bylo možné zaškrtnout více odpovědí)

Graf č. 8 Prostředky JSDHO poskytujících krátkodobou pomoc při DN na D1,
zdroj: vlastní výzkum

Otázkou číslo deset zjišťoval dotazník u jednotek předurčených na poskytování humanitární pomoci na dálnici D1, zda mají k dispozici prostředky k poskytování krátkodobé pomoci. Jak je vidět z grafu č. 8 jednotky jsou vybaveny prostředky k zajištění stravy, mezi kterými uvedli várnice, barely, příbory aj. U dvou jednotek jsou k použití vojenské stany a rozkládací přístřešky, jedna jednotka je vybavena náhradním ošacením, čtyři jednotky mají k dispozici příkrývky.

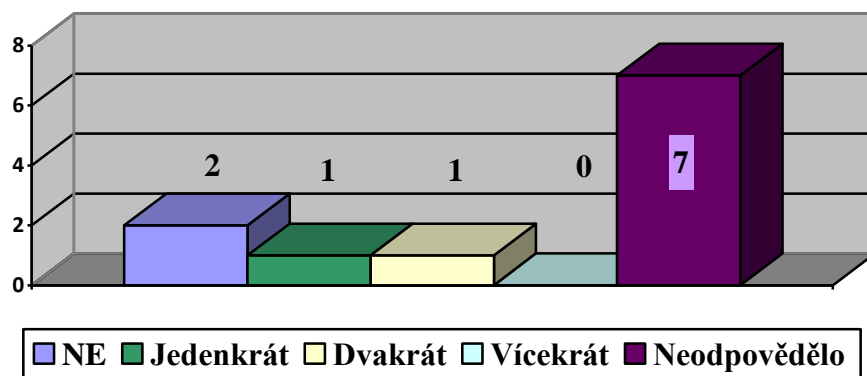
Otázka č. 11 Kdo vlastní prostředky uvedené v otázce č. 10? (u této otázky bylo možné zaškrtnout více odpovědí)

Graf č. 9 Vlastník prostředků, které mají k dispozici JSDHO při zásahu na D1, zdroj: vlastní výzkum

V této otázce velitelé odpovídali, kdo je vlastníkem prostředků, které mají k poskytování krátkodobé pomoci při zásahu na dálnici D1. Na tuto otázku odpověděli pouze čtyři velitelé jednotek. Ze znázorněných odpovědí v grafu č. 9 je patrné, že HZS Kraje vybavuje JSDHO prostředky k poskytnutí pomoci při hromadné nehodě na dálnici D1, dva velitelé uvedli, že i majetek SDH lze použít k poskytnutí pomoci. Jednu jednotku sboru dobrovolných hasičů prostředky vybavilo město a jedné jednotce s poskytováním těchto činností napomáhá právnická osoba.

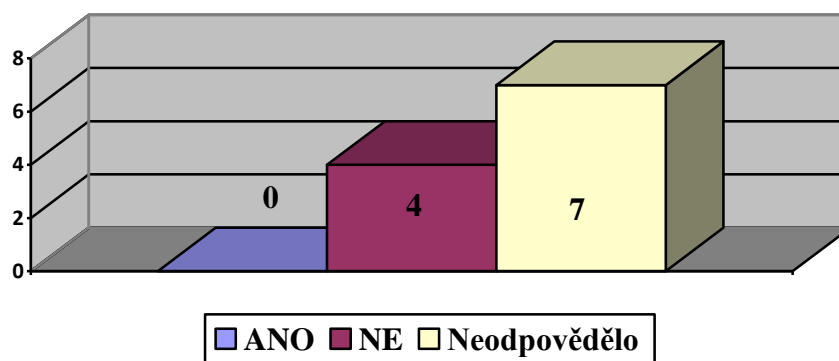
Otázka č. 13 *Poskytovala Vaše jednotka již pomoc při hromadné havárii na dálnici D1?*

Graf č. 10 Poskytnutí pomoci JSDHO při hromadné nehodě na D1, zdroj: vlastní výzkum

V této otázce se dotazník ptal, jestli již jednotka zasahovala při hromadné nehodě na dálnici D1. Jak je vidět z grafu č. 10 dvě jednotky ještě k takovéto události nebyly krajským operačním a informačním střediskem vyslány, jedna jednotka zasahovala jednou a jedna jednotka byla k pomoci na dálnici D1 vyslaná již dvakrát.

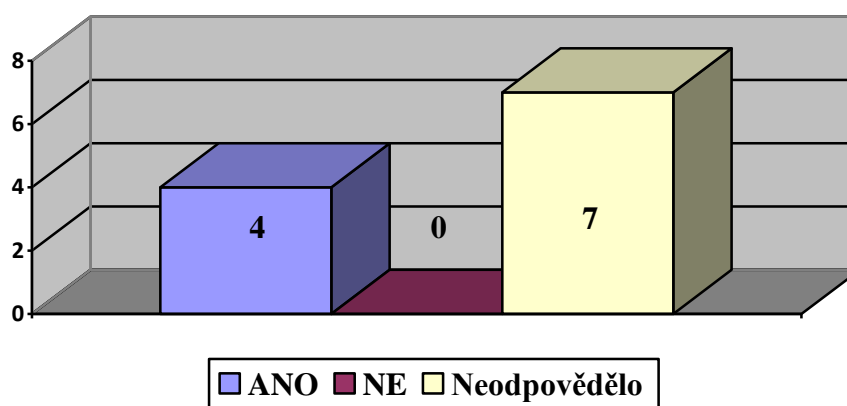
Otázka č. 14 *Poskytla Vaše jednotka již pomoc při hromadné dopravní nehodě mimo dálnici D1?*

Graf č. 11 Poskytnutí pomoci mimo hromadnou nehodu na D1, zdroj: vlastní výzkum

Tato otázka se ptala velitelů, zda byli vysláni k poskytování pomoci při hromadné nehodě **mimo** dálnici D1. Jak je vidět z obdržených odpovědí v grafu č. 11 zatím ještě krajské operační a informační středisko HZS Kraje Vysočina jednotky s touto předurčeností k žádné hromadné nehodě mimo dálnici nevyslalo.

Otázka č. 15 Dala by se pomoc Vaší jednotky poskytnout i při jiném druhu zásahu?

Graf č. 12 Využití pomoci i u jiného druhu zásahu, než jen při hromadné nehodě na D1, zdroj: vlastní výzkum

Na poslední otázku dotazníku všichni velitelé odpověděli shodně, že by se pomoc jejich jednotky dala využít i při jiných zásazích, než jen při zabezpečení nouzového přežití zasažených osob při poruše plynulosti silničního provozu na dálnici D1.

Shrnutí dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření, které proběhlo ve všech předurčených JSDHO k řešení úkolů ochrany obyvatelstva je patrné, že odbornou způsobilost zatím nemá žádný člen těchto jednotek, pouze u jedné jednotky se jeden člen zúčastnil kurzu technik ochrany obyvatelstva, který pořádal jiný organizátor. Co se týká odborné přípravy, je zřejmé, že se v předurčených jednotkách příprava provádí, a že velitelé témata do roční přípravy

své jednotky i témata ochrany obyvatel zařazují. Při hodnocení otázky na téma vybavování jednotek technickými prostředky, bylo vidět, že jsou vybavovány pouze jednotky předurčené k poskytování humanitární pomoci na dálnici D1. Celkové vyhodnocení dotazníků, které proběhlo u všech předurčených JSDHO je uvedeno v tabulce č. 8.

Tabulka č. 8 Vyhodnocení dotazníkového šetření-otázky pro velitele všech předurčených jednotek

Předurčená jednotka	Předurčenost jednotky	Kurz technik OO	Kurz od jiného organizátora	Zařazení témat ochrany obyvatel při roční přípravě jednotky	Vybavení jednotky speciální technikou, prostředky
Křižanov	Obsluha evakuačního střediska	NE	Zdravotník	Nezařazují	Nevlastní
Habry	Stavba protipovodňových hrází	NE	NE	Nezařazují	Nevlastní
Kejžlice		NE	NE	Zařazují	Nevlastní
Lesonice		NE	NE	Zařazují	Plášť do deště, holinky
Příbrav	Výstavba základny humanitární pomoci	NE	NE	Zařazují	Mikrobus
Jaroměřice / Rokytou		NE	NE	Nezařazují	Dekontaminační sprcha, deky
Těmice		NE	NE	Zařazují	Nevlastní
Žďár / Sázavou		NE	Technik OO	Zařazují	Stany (2x), mikrobus (2x), deky
Stařeč	Dekontaminace osob	NE	NE	Zařazují	Nevlastní
Perknov	Dekontaminace techniky	NE	NE	Zařazují	Nevlastní
Polná	Kontejner nouzového přežití	NE	NE	Zařazují	Nevlastní

Humpolec	Poskytnutí humanitární pomoci na dálnici D1	NE	Zdravotník	Zařazují	Mikrobus, termosy, deky, plášť do deště, stany, lavice megafon, gril, talíře, lžice, el. Rozváděč
Kamenice		NE	NE	Zařazují	Mikrobus, deky, várnice, kabáty do deště
Měřín		NE	NE	Zařazují	Neuvedeno
Velká Bíteš		NE	NE	Zařazují	Deky, várnice, náhradní ošacení
Želiv		NE	NE	Zařazují	Kabáty do deště, deky, várnice
Kamenice / Lipou	Výdej ze skladu humanitární pomoci	NE	NE	Zařazují	Nevlastní

zdroj: vlastní výzkum

Velitelé předurčených jednotek k poskytování humanitární pomoci na dálnici D1 měli dotazník rozšířený o otázky týkající se jejich předurčenosti. Z dotazovaných odpovědí bylo zjištěno, jaké vybavení je přiděleno jejich jednotce, dále uváděli, kdo je vlastníkem technických prostředků. Dotazník se zajímal i o názor velitelů, co jim ve vybavení jednotky chybí, čím by byli rádi k plnění úkolů ochrany obyvatelstva vybaveni. Z dotazníkových šetření bylo zjištěno, že již dvě jednotky byly krajským operačním a informačním střediskem k poskytnutí požadované pomoci vyslány. Hodnocení dotazníku, které proběhlo mezi veliteli předurčených jednotek k plnění úkolů na dálnici D1 je uvedeno v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9 Vyhodnocení dotazníkového šetření – otázky pro velitele předurčených jednotek poskytujících humanitární pomoc na dálnici D1

Předurčená jednotka	Prostředky k poskytnutí pomoci na DA	Vlastník prostředků	Prostředky, které jednotka postrádá	Poskytnutí pomoci	
				na dálnici D1 / počet	mimo dálnici D1
Humpolec	Várnice, deky	HZS kraje, SDH, město, jiný vlastník	Přívěs za automobil, vaříč, dalekohled	ANO / 2	NE
Kamenice	Várnice, deky	HZS kraje	Neuvedeno	ANO / 1	NE
Měřín	Neuvedeno	Neuvedeno	Nůžkový stan	NE	NE
Velká Bíteš	Várnice, deky, náhradní ošacení	HZS kraje, SDH, město	Nafukovací stan	NE	NE
Želiv	Várnice, deky	HZS kraje	Rychlovarná konvice	NE	NE

zdroj: vlastní výzkum

3.2 Řízené rozhovory s příslušníky HZS Kraje Vysočina

3.2.1 Řízený rozhovor s příslušníkem pracoviště OO a KŘ Pelhřimov

Řízený rozhovor s příslušníkem ÚO Pelhřimov zastávající funkci ochrana a příprava obyvatel sloužícího na oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení se uskutečnil na stanici Pelhřimov 14. 3. 2016.

1. Jsou na území ÚO Pelhřimov jednotky PO předurčené k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva?

„Ano, na území okresu Pelhřimov je pět jednotek sborů dobrovolných hasičů, které jsou předurčeny k plněním úkolů ochrany obyvatelstva. Jsou to jednotky

zařazené v kategorii JPO III a jsou předurčeny k poskytování humanitární pomoci na DI, výdeji ze skladu humanitární pomoci a stavbě protipovodňových hrází“

2. Jsou jednotky PO vybavovány od ÚO Pelhřimov speciálními věcnými prostředky, příp. technikou (náhradní ošacení pro postižené obyvatelstvo, dekontaminační prostředky, várnice, deky aj.) pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva?

„Ano, jednotky SDH Želiv a Humpolec (jednotky předurčené k poskytování humanitární pomoci na DI) jsou dle možností vybavovány“. „Zbývající jednotky Těmice, Kamenice nad Lipou a Kejžlice vybaveny nejsou, těm k jejich činnosti vždy prostředky dovezeme ze skladů HZS“.

3. Jakými prostředky vybavilo ÚO Pelhřimov jednotky PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci?

„Jednotky SDH Humpolec a Želiv jsou vybaveny termosy a várnici na čaj, dále jsou jednotky vybaveny přikrývkami, náhradním ošacením a kabáty do deště“.

4. Bude ÚO Pelhřimov předurčené jednotky PO vybavovat?

„Územní odbor v současné době o předání vybavení pro tyto jednotky neuvažuje, záleží na rozhodnutí krajského ředitelství HZS kraje“.

Otázky týkající se odborné přípravy členů JSDHO na okrese Pelhřimov

5. Pořádal ÚO Pelhřimov pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?

„Do současné doby se na okrese Pelhřimov tento kurz ještě nepořádal“.

6. Bude pořádat ÚO Pelhřimov pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?

„Kurz technik ochrany obyvatelstva se v roce 2016 bude v okrese Pelhřimov pořádat, ale pořádat ho nebude územní odbor, pořadajícím bude HZS Kraje Vysočina. Kurz bude pořádán pro všechny předurčené dobrovolné jednotky našeho kraje. Příslušníci ochrany obyvatel územní odboru Pelhřimov budou při organizování kurzu nápomocni“.

7. Pro koho bude kurz pořádán? Požadujete odbornost člena JSDHO?

„Přednostně bude kurz pořádán pro předurčené jednotky. U jednotek kategorie JPO II a JPO III bych byl rád, kdyby se kurzu účastnili hasiči s odborností velitel družstva nebo hasič, myslím si, že velitel jednotky má při zásazích více jiných úkolů. U jednotek JPO V bych byl naopak rád a doporučoval to veliteli jednotky nebo veliteli družstva“.

8. Kolik členů z jednotky byste chtěli, aby absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva?

„Myslím si, že by bylo dobré, kdyby se během pár let proškolili v jednotce dva členové“.

9. Provádí pro členy předurčených jednotek ÚO Pelhřimov jiný druh přípravy, kolikrát do roka?

„Územní odbor během roka žádný jiný druh přípravy neprovádí“.

10. Zařazujete na ÚO Pelhřimov v rámci základní, cyklické odborné přípravy velitelů, strojníků jednotek PO i témata zaměřená na ochranu obyvatelstva? Kolik hodin ročně?

„Ve spolupráci s oddělením IZS a služeb se provádí začátkem roku příprava pro velitele, velitele družstev a strojníky jednotek SDH obcí. Každoročně jsou do odborné přípravy plánovaná témata z ochrany obyvatelstva, máme to nařízené Interním sdělením Kraje Vysočina. Velitelům jednotek JPO II, JPO III a JPO V zařazujeme při cyklické přípravě jednu hodinu, při základní čtyřicetihodinové přípravě velitelů se tématům ochrany obyvatel věnujeme čtyři vyučovací hodiny“.

11. Kdo provádí odbornou přípravu?

„Témata zaměřená na ochranu obyvatel školí příslušníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení“.

3.2.2 Řízený rozhovor s příslušníky oddělení OO a KŘ HZS kraje

Na oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení krajského ředitelství proběhl 15. 3. 2016 řízený rozhovor s příslušníkem zabývajícím se krizovým řízením a havarijním plánováním, při rozhovoru byl přítomen příslušník pracující na úseku ochrany a přípravy obyvatelstva, který případně odpovědi na dané otázky doplňoval.

1. Jsou na Kraji Vysočina jednotky PO předurčené k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva?

„Ano, v Kraji Vysočina jsou předurčené jednotky, k plnění těchto úkolů. Jednotky jsou předurčeny k poskytování pomoci na dálnici D1, výstavbě protipovodňových hrází, vyskladňování humanitárního skladu v Kamenici nad Lipou, výstavbě humanitární základny. V pásmu vnějšího havarijního plánu jaderné elektrárny Dukovany jsou předurčeny k obsluze evakuačního střediska“.

2. Jsou jednotky PO vybavovány od KŘ HZS kraje speciálními věcnými prostředky, příp. technikou (náhradní ošacení pro postižené obyvatelstvo, dekontaminační prostředky, várnice, deky aj.) pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva?

„Při vybavování těchto jednotek hodně záleží na její předurčenosti. Jednotkám předurčeným na stavbu základny humanitární pomoci všechny prostředky dovezeme ze skladu. Jednotkám předurčeným na pomoc při dekontaminaci osob a techniky doveze techniku a prostředky příslušná stanice HZS, kde jsou přívěsy k dekontaminaci umístěny. Jestliže je potřeba kontejner nouzového přežití, tak ani k tomu členové jednotky žádné speciální prostředky nemají, všechno vybavení je umístěno v kontejneru“.

3. Jakými prostředky vybavilo KŘ HZS kraje jednotky PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci?

„V současnosti jsou vybaveny jednotky dvaceti kusy náhradního ošacení, várniciemi na teplé nápoje“.

4. Bude HZS Kraje Vysočina předurčené jednotky PO vybavovat?

„V současné době jsou ve spolupráci s oddělením IZS a služeb pořizovány příkrývky, které budou rozděleny po stanicích HZS kraje. Všechny jednotky předurčené k poskytování pomoci na dálnici budou také vybaveny dvaceti kusy dek. Dále se uvažuje o nákupu jedenácti kusů nerezových várníc s kohoutkem, kterými se také jednotky dovybaví“.

Otázky týkající se odborné přípravy členů předurčených JSDHO v Kraji Vysočina

5. Provádí pro členy předurčených jednotek KŘ HZS kraje jiný druh přípravy, než je technik ochrany obyvatelstva? Kolikrát do roka?

„Každoročně se pro členy JSDHO předurčených ke stavbě protipovodňových hrází uskutečňuje ve spolupráci s územním odborem Havlíčkův Brod a jednotkou HZS Čepro Šlapanov a. s. instrukčně metodické zaměstnání na výstavbu a používání protipovodňových zábran“.

„Od roku 2011 provádí odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení pro předurčené jednotky praktický výcvik výstavby základny humanitární pomoci, v roce 2011 byla základna postavena v areálu ředitelství územního odboru Havlíčkův Brod, v roce 2012 se základna postavila v nových prostorách HZS Kraje Vysočina na Brněnském kopci, (bývalé prostory armády ČR v Jihlavě). Přípravu v roce 2013, jsme museli z důvodu povodňové situace v České republice zrušit“.

„Každoročně se provádí i IMZ pro jednotky, které by byly vyslané krajským operačním a informačním střediskem poskytnout humanitární pomoc postiženým osobám při hromadné havárii na nejvytíženější dopravní tepně ČR dálnici D1. Jednotky z Vašeho okresu Pelhřimov (Humpolec a Želiv), se již na těchto zásazích, které si vyžádaly uzavření dálnice, podílely. Členové jednotek zde uvězněným řidičům a jejich spolucestujícím roznášeli teplé nápoje, poskytovali deky a popřípadě jim pomáhali s evakuací do přistaveného autobusu HZS Kraje Vysočina“.

„Ve spolupráci s příslušníky územního odboru Jihlava se provádí pravidelná teoretická a praktická příprava na stavbu dekontaminačních stanovišť pro dekontaminaci osob SDO II (název stanoviště) a techniky SDT (název stanoviště)“.

„Na stanici v Polné se školí členové místní JSDHO k přípravě a používání kontejneru nouzového přežití obyvatelstva, součástí vybavení kontejneru je i nafukovací stan včetně lehátek a osvětlení. Tento kontejner se již několikrát použil při déletrvajících zásazích“.

Otázky týkající se Kurzu Technika Ochrany obyvatelstva

6. Pořádal KŘ HZS kraje pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
„Tento kurz ještě v Kraji Vysočina nebyl pro členy jednotek vyhlášen“.
7. Bude pořádat KŘ HZS kraje pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
„Ano v roce 2016 bude uspořádán kurz technik ochrany obyvatelstva poprvé“.
8. Pro koho bude kurz pořádán?
„Kurz bude přednostně pořádán pro předurčené jednotky, v případě nezájmu z řad těchto jednotek bude kurz nabídnut jednotkám v zóně havarijního plánování a následně ostatním jednotkám v Kraji Vysočina“.
9. Kdy budete kurz pořádat?
„27. května 2016“
10. Kde budete kurz pořádat?
„Kurz neproběhne na krajském ředitelství HZS, ale bude pořádán na požární stanici v Kamenici nad Lipou. V Kamenici nad Lipou proběhne kurz z důvodu zařazení praktické výuky“.

11. Kdo bude provádět odbornou přípravu (kdo bude školit)?

„Příslušníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení z celého Kraje Vysočina, k odborné přípravě a o proškolení témat z oblasti IZS budou požádáni příslušníci IZS a služeb“.

12. Kolik členů z jednotky byste chtěli, aby absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva?

„Byl bych rád proškolit v jednotce minimálně dva členy“.

13. Co budete školit, podle jakých podkladů?

„Odborná příprava bude prováděna dle platné osnovy příslušného kurzu vydané generálním ředitelstvím HZS ČR. Na jednotlivých stanovištích, budou mít příslušníci zajišťující odbornou přípravu, rozepsané úkoly, se kterými seznámí účastníky kurzu. Jako literaturu pro přípravu podkladů jsme využívali hodně Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva od Bohumíra Martínka, metodické listy OB bojového řádu, soubor typových činností – poskytování psychosociální pomoci. K dispozici jsou dále příručky, prezentace, zákon č. 239/2000 Sb., vyhláška 380 z roku 2002 Sb. Všechny vyjmenované dokumenty jsme poslali elektronicky na jednotky sborů dobrovolných jednotek“.

14. Jaká připravíte praktická stanoviště?

„Rádi bychom připravili šest stanovišť, kde by se účastníci kurzu střídali po skupinkách a všichni by si zde příslušné činnosti vyzkoušeli. Na jednom stanovišti vyzkoušíme praktické balení evakuačního zavazadla, evidenci osob v evakuačním středisku. Druhé stanoviště bude věnováno stavbě stanů, jak plátěného tak vezmeme a vyzkoušíme stavbu stanu nafukovacího, na dalším stanovišti bude mít prezentaci psycholog HZS Kraje Vysočina. Vyzkoušíme si prakticky plnění protipovodňových pytlů, jejich skládání, ukážeme a seznámíme členy jednotek s vysoušeči. Pracovníci IZS slíbili seznámení s označováním nebezpečných látek, k čemuž přiřadíme improvizovanou ochranu. Na posledním stanovišti bychom rádi seznámili s preventivně výchovnou činností“.

Shrnutí poznatků z řízených rozhovorů

Řízené rozhovory potvrdily, že na každém územním odboru jsou k dispozici JSDHO k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva. Vybavovány jsou pouze jednotky předurčené k poskytování pomoci na dálnici D1, které budou v letošním roce dále dovybaveny. Témata ochrany obyvatelstva jsou zařazována v rámci odborné přípravy členů při provádění základních a cyklických kurzů velitelů jednotek a velitelů družstev těchto jednotek PO; na zajištění této přípravy se rovněž podílí příslušníci pracoviště OO a KŘ. Příslušníci krajského oddělení OO a KŘ během roku pro předurčené jednotky zajišťují praktická instrukčně metodická zaměstnání. V rámci otázek týkajících se odborné způsobilosti členů jednotek bylo zjištěno, že se doposud na žádném územním odboru žádný kurz zajišťující tuto odbornost nekonal. Příslušníci krajského oddělení OO a KŘ podali informaci, že tento kurz je připravován na rok 2006 a že bude pořádán pro všechny předurčené jednotky Kraje Vysočina. Oba dva rozhovory potvrdily, že je snaha odborně připravovat v jednotkách jednoho až dva členy, u jednotek JPO II a JPO III by byli rádi, kdyby se nechal proškolit hasič nebo velitel družstva. U jednotek kategorie JPO V bude odborná příprava doporučena velitelům jednotek.

4 DISKUZE

Předkládaná bakalářská práce na téma Předurčenost jednotek požární ochrany Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva měla za úkol zjistit, zda se v Kraji Vysočina nachází jednotky předurčené k řešení úkolů ochrany obyvatelstva a zda mají členové těchto předurčených jednotek odpovídající odbornou způsobilost.

Vyhodnocení proběhlo na základě informací získaných z dotazníkového šetření, které probíhalo u velitelů předurčených JSDHO k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a na základě řízených rozhovorů s příslušníky oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení územního odboru Pelhřimov a krajského ředitelství HZS Kraje Vysočina.

Z dvaceti devíti rozeslaných dotazníků se elektronicky vrátilo a do výsledku bakalářské práce bylo hodnoceno pouze 58,6 % dotazníků. Otázky 1, 2 zjišťovaly kategorii a předurčenost jednotky PO. V otázce číslo 3 uváděli dotazovaní, že předurčenost JSDHO v oblasti ochrany obyvatelstva je řešena již od roku 2008. V tomto roce byly předurčovány první jednotky k výjezdům v případě povodní v Kraji Vysočina a začaly se seznamovat s výstavbou protipovodňových zábran.

V otázkách 4 – 8 jsem u JSDHO zjišťoval provádění odborné přípravy a odbornou způsobilost členů JSDHO. Vyhodnocením těchto otázek jsem se dozvěděl, že v předurčených jednotkách PO se řešením úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva zabývá minimálně polovina členů předurčené jednotky. Z důvodu nevypsání termínu kurzu technik ochrany obyvatelstva v Kraji Vysočina ani na územních odborech, nemá zatím žádný člen předurčených jednotek tuto odbornost. V dotazníku dále následovala otázka, zda se členové JSDHO účastní jiných kurzů s touto tematikou, které pořádá někdo jiný než je HZS Kraje Vysočina, například Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezka. Na tuto otázku odpověděli pouze tři velitelé. Překvapilo mě, že se členové předurčených jednotek přípravy pořádané někým jiným neúčastní, že čekají na vyhlášení kurzu od HZS Kraje Vysočina. Pouze jeden hasič má kurz technika ochrany obyvatelstva od SH ČMS a jen šest členů dvou jednotek se v roce 2010 zúčastnilo kurzu Zdravotník v Příbyslavi. Velitelé mi dále podali informaci o tom, že pro ně HZS Kraje Vysočina každým rokem pořádá instrukčně metodická zaměstnání zaměřená na výstavbu humanitární základny, výstavbu protipovodňových zábrana a nouzového

kontejneru. Jednotky předurčené k dekontaminaci osob a techniky jsou taktéž jedenkrát do roka pozvány na stanici HZS kraje, kde se zdokonalují ve stavbě dekontaminačních sprch a dekontaminačních rámců. Jedenkrát za 3 roky se pro předurčené jednotky provádí setkání s náměstkem krajského ředitele pro IZS a služby. V deváté otázce týkající se odborné přípravy velitelé odpovídali, zda zařazují témata ochrany obyvatelstva do roční přípravy jednotky. Z obdržných odpovědí je patrné, že většina velitelů na to nezapomíná a témata týkající se předurčenosti jejich jednotky do odborné přípravy v průměru 6 hodin ročně zařazuje. V poslední otázce na kterou odpovídali všichni velitelé, jsem zjišťoval speciální vybavení jejich jednotek. Zde bylo nejvíce jako speciální vybavení uváděno příkrývek, várníc na teplé nápoje, nepromokavých kabátů, nůžkových stanů, velitelé jednotek zde uváděli i devíti místné mikrobusey.

V druhé části dotazníku, která byla pouze pro velitele jednotek předurčených k poskytování humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1, jsem zjišťoval vlastnictví jejich využívaných prostředků, zda již poskytovali pomoc, na kterou jsou předurčeni, zda by se dala pomoc jejich předurčenosti využít i při jiném typu zásahu a jaké prostředky postrádají k poskytování jejich úkolů. Jednotky pro tuto činnost jsou od HZS Kraje Vysočina vybavovány prostředky náhradního ošacení, příkrývkami a prostředky k poskytování teplých nápojů. Mezi vybavení jednotek, které jsou hrazeny z obecních rozpočtů, patří vojenské stany, megafony, skládací lavice a stoly. U jednotky sboru dobrovolných hasičů Humpolec by se daly využít i prostředky právnické osoby, toto vybavení (propanbutanový vaříč, elektrorozvaděč na 230 V, kelímky, tácky) má k dispozici sbor dobrovolných hasičů a v případě nutnosti je možné je využít i u zásahu JSDHO. V otázce číslo 12 velitelé odpovídali na to, co jim ve výbavě chybí, zde nejvíce velitelé uváděli nůžkové stany s bočnicemi, nafukovací stany, rychlovarné konvice, termosy na teplé nápoje. Jedna jednotka by dále požadovala nákladní přívěs za osobní automobil, kde by měla vše připravené (skládací stoly, lavice, stan, termoboxy, elektrocentrálu), v případě výjezdu by nemusela nic nakládat a rychleji by byla schopna poskytnout požadovanou pomoc. Tři velitelé v dotazníku uvedli, že již pomoc na dálnici D1 při dopravní nehodě poskytli. Při rozhovoru se členem jednotky SDH Humpolec, který se již se svojí jednotkou takového zásahu zúčastnil, jsem se dozvěděl, že jednotka

poskytovala osobám teplé nápoje. Osobám, které byly mimo havarovaná vozidla, poskytlí členové jednotky příkrývky a možnost ohřátí v jejich hasičském vozidle. Dále dotazovaní uváděli, že by se jejich pomoc a vybavení dalo použít například při zásazích v nemocnicích, domovech důchodců, při povodních, chemických haváriích a všude tam, kde je nutno se postarat o zachraňované a evakuované osoby.

Jak jsem uvedl výše pro získání více výsledků ohledně předurčenosti jednotek a provádění jejich odborné přípravy jsem provedl ještě dva řízené rozhovory. První se konal na územním odboru Pelhřimov, kde jsem zjišťoval informace o vybavení předurčených jednotek a provádění odborné přípravy předurčených jednotek tohoto okresu. Z rozhovoru na ÚO Pelhřimov jsem se dozvěděl o vybavení, které mají předurčené jednotky k dispozici, že pracovníci oddělení OO a KŘ provádí pravidelné kontroly uložení vybavení. Dále mě bylo odpovězeno, že ÚO Pelhřimov v současné době neuvažuje o dovybavování předurčených jednotek speciálními technickými prostředky. Ohledně provádění odborné způsobilosti na ÚO Pelhřimov jsem zjistil, že na okrese ještě žádný kurz technika ochrany obyvatelstva neproběhl, a že proběhne v letošním roce pro všechny jednotky Kraje Vysočina. Jiný druh přípravy jako jsou instrukčně metodická zaměstnání, besedy se pro členy předurčených jednotek taktéž neprovádí. Příslušníci oddělení OO a KŘ zajišťují pouze proškolení témat vycházejících z osnov odborné přípravy, která se na stanicích HZS kraje provádí pro velitele jednotek a velitele družstev JSDHO.

Po telefonickém rozhovoru s náměstkem krajského ředitele pro prevenci a civilní nouzovou připravenost byla dohodnuta schůzka na oddělení ochrany obyvatel a krizového řízení. Rozhovor s příslušníky oddělení OO a KŘ na krajském ředitelství HZS byl také směřován na vybavení předurčených jednotek Kraje Vysočina, otázky se dále týkaly připravovaného kurzu technik ochrany obyvatelstva, o kterém jsem se dozvěděl na územním odboru v Pelhřimově

Z otázek zaměřených na předurčenost jednotek jsem se dozvěděl, že při vybavování jednotek speciálními technickými prostředky z majetku HZS Kraje Vysočina záleží na její předurčenosti. Do současné doby jsou vybavovány pouze jednotky předurčené k poskytování humanitární pomoci na dálnici D1, nyní mají k dispozici dvacet kusů

náhradního ošacení, termoboxy na nápoje, v roce 2016 budou jednotky dovybaveny dvaceti kusy příkrývek a jednou nerezovou várnicí s nalévacím kohoutkem. Ostatním jednotkám jsou prostředky (stany, dekontaminační prostředky, kontejner nouzového přežití, ropný kontejner aj.) dovezeny ze skladu humanitární pomoci nebo ze stanic HZS kraje.

Co se týká odborné přípravy, tak je pro jednotky předurčené ke stavbě protipovodňových zábran, dekontaminaci, výstavbu základny humanitární pomoci, obsluhy kontejneru nouzového přežití jedenkrát do roka organizováno instrukčně metodické zaměstnání (jak uváděli i dotazovaní velitelé ve svých odpovědích). Zde se opět členové předurčených jednotek seznámí s danou problematikou a prakticky vyzkouší činnosti, které jim plynou z předurčenosti jejich jednotky. Při rozhovoru mi byly dány fotografie z prováděných zaměstnání, fotografie jsou uvedeny v příloze C.

V poslední části rozhovoru jsem kladl otázky týkající se připravovaného kurzu technik ochrany obyvatelstva. Kurz bude v Kraji Vysočina letos pořádán poprvé a uskuteční se 27. května na stanici v Kamenici nad Lipou. V současnosti jsou připravovány podklady na jednotlivá stanoviště, pro účely toho kurzu by příslušníci chtěli vytvořit šest stanovišť, kde by se účastníci kurzu seznámili s celou řadou úkolů, které spadají do ochrany obyvatel. Celý kurz proběhne dle současné platných právních předpisů (Osnovy kurzu, Metodický manuál pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva, listy Ob bojového řádu aj.). Příslušníci oddělení OO a KŘ by byli rádi, kdyby v předurčených jednotkách kurzem technik ochrany obyvatelstva prošli minimálně dva členové jednotky. V jednotkách, které nejsou HZS kraje předurčeny k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva, by podle příslušníků HZS Kraje Vysočina stačilo zatím proškolit minimálně jednoho člena jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Závěrem našeho řízeného rozhovoru jsem dostal dotaz od příslušníka krajského oddělení ochrany obyvatel a krizového řízení i já. Otázka se týkala, zda i já, když mám takový zájem o jednotky sboru dobrovolných hasičů, jsem členem nějaké jednotky sboru dobrovolných hasičů Kraje Vysočina. Na to jsem odpověděl, že jsem již dvacet dva let členem sdružení hasičů a od svých osmnácti let jsem zařazen ve výjezdové jednotce, dříve SDH Žirovnice, nyní tři roky v jednotce kategorie JPO II

města Počátky. Bylo mi ihned nabídnuto zúčastnit se připravovaného kurzu pro techniky ochrany obyvatel a své zkušenosti přenést do bakalářské práce. S touto nabídkou jsem souhlasil a rád se kurzu zúčastním. Škoda je, že vypsáný termín příslušného kurzu je až po odevzdání bakalářských prací a mé dojmy, poznatky, popřípadě fotodokumentace nebudou moci být v práci použity.

Získané informace od velitelů předurčených jednotek a příslušníků oddělení OO a KŘ potvrdily, že je stále v odborné přípravě členů jednotek nadále co zlepšovat. Osobně si myslím, že by bylo lepší kurzy techniků ochrany obyvatelstva provádět přímo na územních odborech. S přípravou a vedením kurzu by mohli být nápomocni a některá témata přednášet příslušníci oddělení IZS a služeb. Zavedení těchto kurzů na příslušném okrese by vedlo k rychlejší a snadnější odborné přípravě zájemců a informace týkající se ochrany obyvatelstva by se dříve dostali na JSDHO. V rámci cyklické odborné přípravy velitelů a velitelů družstev by bylo dobré podle mého názoru zavést dle možností požární stanice i praktický výcvik, praktické zkušenosti dají zúčastněným více jak probírání daného tématu v učebně.

Jak ukázaly výsledky dotazníkového šetření a řízené rozhovory předurčené jednotky Kraje Vysočina k plnění úkolů se zaměřením na ochranu obyvatelstva jsou, ale zatím všechny jsou v kategorii JPO II a JPO III. Podle mého názoru je dobré, že HZS Kraje Vysočina již od roku 2008 má jednotky k těmto úkolům předurčené, ale myslím si, že v současné době by šlo do této problematiky zařazovat i jednotky kategorií JPO V. Jednotkám JPO II a JPO III by ubyly úkoly, které zajišťují při své zásahové činnosti nejen na území svého zřizovatele, ale i mimo něj. Členům jednotek JPO V Kraje Vysočina, kteří jsou taktéž dle platných právních předpisů odborně připravováni, by přibýly alespoň další úkoly, které se vyžadují při provedení odborného zásahu týkajícího se ochrany obyvatelstva. Co se týká jejich vybavenosti, jak vyplynulo z rozhovoru na oddělení OO a KŘ, v Kraji Vysočina jsou vybavovány pouze JSDHO předurčené k poskytnutí humanitární pomoci na dálnici D1, ostatním jednotkám jsou technické prostředky k jejich činnosti dovezeny z HZS kraje. Jak víme členové jednotek JPO V jsou od roku 2008 vybaveny osobními ochrannými pomůckami, kdy jim bylo dáno pět kusů jednovrstvých zásahových oděvů a pět párů zásahové obuvi. V současné

době využívají jednotky sborů dobrovolných hasičů obce dotačního titulu na pořízení dopravního automobilu [32], který by se dal na řešení těchto úkolů využít. V Kraji Vysočina je patrné ze zveřejněného souhrnu žádostí obcí o poskytnutí investiční dotace [33], že kritéria na pořízení více splňují obce zřizující jednotky JPO V.

Jak bylo uvedeno na začátku kapitoly, práce měla odpovědět na výzkumné otázky, zda jsou v Kraji Vysočina stanoveny jednotky požární ochrany k řešení úkolů ochrany obyvatelstva a zda mají členové odbornou způsobilost k provádění činnosti na úseku ochrany obyvatelstva. Výsledky bakalářské práce odpověděly na výzkumnou otázku, že v současné době jsou v Kraji Vysočina předurčeny a dle potřeby a hrozícího nebezpečí rozmístěny jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí. Jednotky jsou dle potřeb daného předurčení a finančních možností vybavovány technickými prostředky a osobními ochrannými prostředky. Velmi dobré je podle mého názoru, že členové předurčených jednotek jsou odborně připravováni v kurzech pořádaných na příslušných územních odborech, instrukčně metodických zaměstnáních a seminářích pořádaných krajským ředitelstvím. Velitelé předurčených jednotek zařazují témata se zaměřením na ochranu obyvatel do roční odborné přípravy své jednotky během roku. Hledáním odpovědí na výzkumnou otázku odborné způsobilosti členů JSDHO jsem zjistil, že ji zatím nikdo ze členů předurčených jednotek nemá.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma předurčenost jednotek požární ochrany Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva měla za cíl zjistit, zda jsou v Kraji Vysočina vytipovány jednotky předurčené k řešení úkolů ochrany obyvatelstva a jejich vybavení. Cílem práce bylo dále zjistit, zda je zajišťována odborná příprava a zda mají členové těchto předurčených jednotek odpovídající odbornou způsobilost k provádění činností na úseku ochrany obyvatelstva.

Odborná příprava k získání znalostí z ochrany obyvatelstva se pro členy dobrovolných jednotek v Kraji Vysočina provádí v dostatečném rozsahu vydaných osnov v rámci základní i cyklické přípravy příslušného kurzu prostřednictvím příslušníků na územních odborech HZS krajů. Z důvodu přenášení nových informací týkajících se dané problematiky předurčenosti jednotek, jsou v Kraji Vysočina zařazovány i jiné formy přípravy členů jednotek. HZS Kraje Vysočina zařazuje každoročně instrukčně metodická zaměstnání, kde si členové jednotek vyzkouší praktické použití technických prostředků sloužících k plnění úkolů jejich předurčenosti. Z výše uvedeného a z výsledků práce vyplývá, že první cíl práce byl naplněn.

Při hledání odpovědi na výzkumnou otázku: zda mají členové odbornou způsobilost k provádění činností na úseku ochrany obyvatelstva, bylo zjištěno, že doposud ji členové nemají. Z důvodu zajištění požadované způsobilosti členů předurčených jednotek bude poprvé v roce 2016 v Kraji Vysočina zorganizován kurz technika ochrany obyvatelstva. Další kurz tohoto zaměření bude pro všechny předurčené jednotky sborů dobrovolných hasičů pořádán dle zájmů jejich členů. Zde bylo doporučeno pořádat kurz na příslušných územních odborech Kraje Vysočina.

Na druhou výzkumnou otázku, zda jsou v Kraji Vysočina JSDHO předurčené k řešení úkolů ochrany obyvatelstva, bylo mým šetřením pomocí dotazníků a řízenými rozhovory zjištěno, že jsou ustanoveny JSHO pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva. To je odpověď na druhou výzkumnou otázku. Již od roku 2008 jsou v Kraji Vysočina většinou jednotky kategorie JPO II a JPO III předurčovány k plnění nejrůznějších úkolů. Členové JSDHO zastávají činnosti při zásazích týkající se dekontaminace osob a techniky, stavbě protipovodňových zábran, poskytování humanitární pomoci při

hromadné nehodě na dálnici D1, dále jsou odborně proškolení i na stavbu základny humanitární pomoci a obsluhu kontejneru nouzového přežití.

Bakalářská práce částečně vytvořila přehled technických prostředků ve vybavení předurčených jednotek PO v Kraji Vysočina, čímž splnila druhý cíl bakalářské práce. Technickými prostředky jsou vybavovány pouze jednotky sborů dobrovolných hasičů obce předurčené k poskytnutí humanitární pomoci na dálnici D1. Ostatním jednotkám jsou technické prostředky k zajištění jejich předurčené činnosti dovezeny ze skladů humanitární pomoci nebo stanic HZS kraje.

Ze zjištěných výsledků by bylo možné v současné době k řešení takto vzniklých mimořádných událostí zařazovat i jednotky JPO V. Zřizovatelé těchto jednotek využívají státní dotace na pořízení dopravního automobilu. Členové jednotek vlastní předepsané ochranné osobní prostředky, k zajištění své odborné způsobilosti se mohou účastnit připravovaných kurzů technik ochrany obyvatelstva.

Závěrem je nutné uvést, že je správné, že se v Kraji Vysočina předurčují dobrovolné jednotky sborů dobrovolných hasičů. Že jednotky, které pro svoji činnost potřebují speciální vybavení, jsou dle možností vybavovány od HZS Kraje Vysočina. Co se týká odborné přípravy členů těchto předurčených jednotek, je dobré, že na každém územním odboru do odborných kurzů se zařazují témata týkající se ochrany obyvatelstva a od roku 2016 bude pořádán i kurz technik ochrany obyvatelstva.

Výsledky práce budou nabídnuty příslušníkům HZS Kraje Vysočina pracujícím na oddělení Ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Práce bude moci být prezentována při odborné přípravě členů jednotek sborů dobrovolných hasičů k seznámení s předurčeností jednotek Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva a zajišťování odbornosti členů předurčených jednotek.

6 SEZNAM INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

- [1] SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZKA. 140 let dobrovolných hasičů [CD]. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezka, 2004.
- [2] ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 20. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2000, částka 73. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
- [3] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 80–866–3470–1.
- [4] ČESKO. Ústavní zákon č. 110 ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 1998, částka 73. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>.
- [5] Vláda ČR. Usnesení Vlády České republiky ze dne 27. dubna 2002 č. 417, ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.
- [6] Vláda ČR. Usnesení Vlády České republiky ze dne 25. února 2008 č. 165, k Vyhodnocení stavu Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 a o Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020.
- [7] Vláda ČR. Usnesení Vlády České republiky ze dne 23. října 2013 č.805/2013, ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.
- [8] HZS Kraje Vysočina. SIAŘ KŘ č. 11 ze dne 29. ledna 2015, část II. Rozkaz ředitele HZS Kraje Vysočina č. 9 ze dne 29. 1. 2015, Plán preventivně výchovné činnosti k realizaci preventivně výchovné činnosti na rok 2015.
- [9] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380 ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2002, částka 133. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>.
- [10] ČESKO. Zákon č. 231 ze dne 17. května 2001 o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2001, částka 87. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>.

- [11] ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2000, částka 73. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.
- [12] ČESKO. Zákon č. 254 ze dne 28. června 2001 o vodách a o změně některých zákonů In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2001, částka 98. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>.
- [13] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328 ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2001, částka 127. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>
- [14] HZS Kraje Vysočina. *Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2014*. Jihlava. 2014.
- [15] Krakovský J., Příručka velitele 1. Vydání 1. Nové město nad Metují. 2005.
- [16] ČESKO. Nařízení vlády ČR č. 172 ze dne 18. dubna 2001 k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2001, částka 65. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-172>.
- [17] ČESKO. Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2015, částka 135. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>.
- [18] ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 2001, částka 95. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>.
- [19] ČESKO. Zákon České národní rady č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. 1985, částka 34. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>.
- [20] MV – GŘ HZS ČR. SIAŘ generálního ředitele HZS ČR č. 25 ze dne 8. června 2009, část I. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 25 ze dne 25. 6. 2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků. Dostupné také z: www.hzscr.cz/soubor/siar-09-25-rad-vykonu-sluzby-jpo-pdf.aspx
- [21] HZS Kraje Vysočina. *Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2011*. Jihlava. 2011.

- [22] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. Aktualizovaný harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. *112. Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR. 2011, č. 2, s. 19. ISSN 1213–7057.
- [23] MV – GŘ HZS ČR. SIAŘ generálního ředitele HZS ČR č. 16 ze dne 5. března 2013, část I. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 16 ze dne 16. 3. 2013, kterým se stanoví opěrné body HZS ČR a typy předurčenosti jednotek PO pro záchranné práce. Dostupný také z: www.hzscr.cz/soubor/pokyn-16-2013-z-5-3-doc.aspx
- [24] KADLEC, Radek. *Řešení ropných událostí v kraji Vysočina*. Frýdek – Místek, 2011. Absolventská práce. Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany.
- [25] ČECH, Jaroslav. Příprava jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí v oblasti ochrany obyvatelstva. *112. Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2011, č. 11, s. 20. ISSN 1213–7057.
- [26] MV – GŘ HZS ČR. SIAŘ generálního ředitele HZS ČR č. 3 ze dne 27. ledna 2014, část I. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 3 ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů JSDH a JSDH podniků. Dostupný také z: www.hzscr.cz/soubor/siar-ca-3-2014-pokyn-3-z-27-1-doc.aspx
- [27] HRUBÁ, Alice. *Příručka pro přípravu techniků ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Lázňe Bohdaneč: MV-GŘ HZS ČR – Institut ochrany obyvatelstva, 2012. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978–80–87544–13–6.
- [28] MV – GŘ HZS ČR. Č. j. MV-86739-1/PO-IZS-2013 ze dne 25. července 2013 *Technik ochrany obyvatelstva*. Dostupné taky z: <http://www.hzscr.cz/odborna-priprava.aspx>
- [29] MV – GŘ HZS ČR. Č. j. MV-3270-11/PO-OVL-2014 ze dne 8. ledna 2014 *Norma znalostí pro funkci technik ochrany obyvatelstva v jednotce SDH obce*. Dostupné taky z: <http://www.hzscr.cz/odborna-priprava.aspx>
- [30] MV – HZS ČR. *Bojový řád jednotek požární ochrany*. Metodické listy Ob., [online]. MV-GŘ HZS ČR. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>

- [31] MV – HZS ČR. SIAŘ generálního ředitele HZS ČR č. 54 ze dne 19. prosince 2013, část I. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 54 ze dne 19. 12. 2013, kterým se stanovují normy znalostí hasičů. Dostupné taky z: <http://www.hzscr.cz/odborna-priprava.aspx>
- [32] MV – GŘ HZS ČR. Č. j. MV-178851-3/PO-IZS-2015 ze dne 28. ledna 2016. *Vyhlášení typů a maximální výše dotace obcím v rámci programu „Dotace pro jednotky SDH obcí“ pro rok 2016* [online]. 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/investicni-dotace-obcim-2016.aspx>
- [33] HZS Kraje Vysočina. *Souhrn žádostí obcí a účelovou investiční dotaci v rámci programu Dotace pro jednotky SDH obcí – 2016* [online]. 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/investicni-dotace-obcim-2016-informativni-seznam-zadosti-obci-o-da-a-zbrojnice.aspx>

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Základní tabulka plošného pokrytí	23
Tabulka č. 2	Přehledy kategorií jednotek PO	26
Tabulka č. 3	Přehledy jednotek JPO II v Kraji Vysočina	28
Tabulka č. 4	Předurčenosti Kraje Vysočina jako opěrného bodu	29
Tabulka č. 5	Přehled předurčenosti jednotek HZS kraje u DN, NL	31
Tabulka č. 6	Přehled předurčených JSDHO v Kraji Vysočina	32
Tabulka č. 7	Rozsah kurzů u JSDHO	34
Tabulka č. 8	Vyhodnocení dotazníkového šetření – otázky pro velitele všech předurčených jednotek	52
Tabulka č. 9	Vyhodnocení dotazníkového šetření – otázky pro velitele předurčených jednotek poskytujících humanitární pomoc na dálnici D1	54

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	Vývoj názvu	16
Obrázek č. 2	Úkoly jednotek PO	24
Obrázek č. 3	Rozmístění stanic JPO I v Kraji Vysočina a jejich hasební obvod	27
Obrázek P1	Příprava kontejneru nouzového přežití	Příloha C
Obrázek P2	Vyskladňování kontejneru nouzového přežití	Příloha C
Obrázek P3	Příprava nafukovacího stanu	Příloha C
Obrázek P4	Napínání nafouklých stanů	Příloha C
Obrázek P5	Příprava prostředků na stavbu základny humanitární pomoci	Příloha C
Obrázek P6	Příprava stanu ke stavbě	Příloha C
Obrázek P7	Stavba stanu	Příloha C
Obrázek P8	Materiální základna humanitární pomoci	Příloha C

Obrázek P9	Automatická plnička písku	Příloha C
Obrázek P10	Plnění dvoukomorových pytlů pískem	Příloha C
Obrázek P11	Stavba protipovodňové hráze	Příloha C
Obrázek P12	Plnění protipovodňových zábran	Příloha C
Graf č. 1	Kategorie dotazovaných JSDHO	42
Graf č. 2	Předurčenosti JSDHO v Kraji Vysočina	43
Graf č. 3	Počty členů JSDHO, kteří mají kurz technik ochrany obyvatelstva pořádaný HZS Kraje Vysočina	44
Graf č. 4	Účasti členů JSDHO v jiných kurzech pořádaných např. SHČMS	45
Graf č. 5	Jiný druh přípravy pořádaný HZS kraje pro členy JSDHO	46
Graf č. 6	Zařazení témat Ochrana do roční odborné přípravy členů JSDHO	46
Graf č. 7	Přehled zda vlastní JSDHO speciální vybavení a techniku	47
Graf č. 8	Prostředky JSDHO poskytující krátkodobou pomoc při DN na D1	48
Graf č. 9	Vlastník prostředků, které mají k dispozici JSDHO při zásahu na dálnici D1	49
Graf č. 10	Poskytnutí pomoci JSDHO při hromadné nehodě na D1	50
Graf č. 11	Poskytnutí pomoci mimo hromadnou nehodu na D1	50
Graf č. 12	Využití pomoci i u jiného druhu zásahu, než jen při hromadné nehodě na dálnici D1	51

7 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha A	Dotazník k bakalářské práci
Příloha B	Otázky řízeného rozhovoru
Příloha C	Fotodokumentace z IMZ JSDHO

Příloha A Dotazník k bakalářské práci

Dotazník pro velitele JSDHO

Vážený pane veliteli jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, jmenuji se Radek Kadlec. V současné době studuji třetí ročník Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity obor Ochrana obyvatelstva se zaměřením na CBRNE a píši bakalářskou práci na téma „Předurčenost jednotek požární ochrany Kraje Vysočina v oblasti ochrany obyvatelstva“. Na HZS Kraje Vysočina jsem zjistil, že jednotka sboru dobrovolných hasičů vaší obce je předurčena k plnění těchto úkolů, a proto se na Vás obracím s žádostí o spolupráci; vyplnění přiloženého dotazníku a jeho zpětného vrácení.

Dotazník je **anonymní**, slouží pouze pro účely mé bakalářské práce. V dotazníku se zabývám problematikou odborné přípravy členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obce v oblasti ochrany obyvatelstva. U jednotek předurčených k poskytování humanitární pomoci při hromadné havárii na D1 bych poprosil ještě o vyplnění doplňujících otázek týkajících se materiálního zabezpečení.

U každé otázky, prosím o napsání Vašeho názoru, nebo zaškrtnutí odpovědi.

1. Zařazení jednotky?

- a) JPO II/1
- b) JPO II/2
- c) JPO III/1
- d) JPO III/2
- e) JPO V

2. K plnění jakých úkolů je předurčena jednotka PO, které jste velitelem?

3. Od jakého roku je jednotka PO předurčena k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva?

4. Kolik členů má jednotka PO a kolik členů z jednotky řeší úkoly týkající se ochrany obyvatelstva?

- a) celkový počet členů jednotky PO
- b) z toho počet členů jednotky PO řešících úkoly ochrany obyvatelstva
.....

- 5. Kolik členů jednotky absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva pořádaný HZS Kraje Vysočina?**
- žádný člen jednotky
 - 1 člen jednotky
 - polovina jednotky
 - celá jednotka
 - kurz nebyl HZS Kraje Vysočina pořádán
- 6. Jakého jiného kurzu se zúčastnili členové jednotky (pořádaný například SH ČMS)? (možno zaškrtnout více odpovědí)**
- technik ochrany obyvatelstva
 - specialista ochrany obyvatelstva
 - instruktor preventivně výchovné činnosti využitelný v oblasti ochrany obyvatelstva
 - jiný kurz
 - neúčastnili se žádného kurzu
- 7. Provádí pro členy Vaší jednotky HZS Kraje Vysočina jiný druh přípravy, kolikrát do roka? (možno zaškrtnout více odpovědí)**
- instrukčně metodická zaměstnání počet
 - besedy počet
 - semináře počet
 - jiné počet
- 8. Zařazujete v rámci roční odborné přípravy členů jednotky i témata zaměřená na ochranu obyvatelstva? Kolik hodin ročně?**
- nezařazujeme
 - zařazujeme témata dle ročního zaměření pravidelné přípravy, hodin
 - zařazujeme každoročně, hodin
- 9. Je jednotka PO vybavena speciálními věcnými prostředky, příp. technikou (např. mikrobusem, náhradní ošacení pro postižené obyvatelstvo, dekontaminační prostředky) pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva**

Otázky pouze pro velitele jednotek sboru dobrovolných hasičů předurčených k poskytování humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1

10. Jaké prostředky má k dispozici jednotka PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci při hromadné dopravní nehodě?

(možno zaškrtnout více odpovědí)

- a) náhradní ošacení
- b) obuv
- c) deky
- d) várnice, termoboxy
- e) příbory
- f) vaříč, rychlovarná konvice
- g) stany
- h) lavice stoly
- i) aj

11. Kdo vlastní výše uvedené prostředky?

- a) obec
- b) HZS Kraje Vysočina
- c) sbor dobrovolných hasičů
- d) jiný vlastník

12. Jaké prostředky, příp. materiál postrádáte pro zajištění pomoci postiženým osobám při dopravní nehodě?

13. Poskytla Vaše jednotka PO již pomoc při hromadné havárii na dálnici D1?

- a) ne
- b) ano – jednou
- c) ano – dvakrát
- d) ano – vícekrát

14. Poskytla Vaše jednotka PO již pomoc při hromadné dopravní nehodě mimo dálnici D1?

- a) ne
- b) ano (uved'te místo a počet zásahů)

15. Dala by se pomoc Vaší jednotky poskytnout i při jiném druhu zásahu?

a) ne

b) ano (uved'te druh zásahu)

Závěrem bych Vám chtěl moc poděkovat za Váš čas, který jste věnovali vyplnění mého dotazníku.

Příloha B Otázky řízeného rozhovoru

Otázky pro příslušníky pracoviště oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení územního odboru Pelhřimov

- 1 Jsou na území ÚO Pelhřimov jednotky PO předurčené k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva?
- 2 Jsou jednotky PO vybavovány od ÚO Pelhřimov speciálními věcnými prostředky, příp. technikou (náhradní ošacení pro postižené obyvatelstvo, dekontaminační prostředky, várnice, deky aj.) pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva?
- 3 Jakými prostředky vybavilo ÚO Pelhřimov jednotky PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci?
- 4 Bude ÚO Pelhřimov předurčené jednotky PO vybavovat?

Otázky týkající se odborné přípravy členů JSDHO na okrese Pelhřimov

- 5 Pořádal ÚO Pelhřimov pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 6 Bude pořádat ÚO Pelhřimov pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 7 Pro koho bude kurz pořádán? Požadujete odbornost člena JSDHO?
- 8 Kolik členů z jednotky byste chtěli, aby absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 9 Provádí pro členy předurčených jednotek ÚO Pelhřimov jiný druh přípravy, kolikrát do roka?
- 10 Zařazujete na ÚO Pelhřimov v rámci základní, cyklické odborné přípravy velitelů, strojníků jednotek PO i témata zaměřená na ochranu obyvatelstva? Kolik hodin ročně?
- 11 Kdo provádí odbornou přípravu?

Otázky pro příslušníky oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení krajského ředitelství HZS Kraje Vysočina

- 1 Jsou v Kraji Vysočina jednotky PO předurčené k plnění úkolů týkajících se ochrany obyvatelstva?
- 2 Jsou jednotky PO vybavovány od KŘ HZS kraje speciálními věcnými prostředky, příp. technikou (náhradní ošacení pro postižené obyvatelstvo, dekontaminační prostředky, várnice, deky aj.) pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva?
- 3 Jakými prostředky vybavilo KŘ HZS kraje jednotky PO k poskytnutí krátkodobé a rychlé pomoci?
- 4 Bude HZS Kraje Vysočina předurčené jednotky PO vybavovat?

Otázky týkající se odborné přípravy členů předurčených JSDHO v Kraji Vysočina

- 5 Provádí pro členy předurčených jednotek KŘ HZS kraje jiný druh přípravy, než je technik ochrany obyvatelstva? Kolikrát do roka?

Otázky týkající se Kurzu Technika Ochrany obyvatelstva

- 6 Pořádal KŘ HZS kraje pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 7 Bude pořádat KŘ HZS kraje pro předurčené jednotky kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 8 Pro koho bude kurz pořádán?
- 9 Kdy budete kurz pořádat?
- 10 Kde budete kurz pořádat?
- 11 Kdo bude provádět odbornou přípravu (kdo bude školit)?
- 12 Kolik členů z jednotky byste chtěli, aby absolvovalo kurz technik ochrany obyvatelstva?
- 13 Co budete školit, podle jakých podkladů?
- 14 Jaká připravíte praktická stanoviště?

Příloha C Fotodokumentace z IMZ JSDHO

Výcvik s kontejnerem nouzového přežití

Obrázek P1 Příprava kontejneru nouzového přežití, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P2 Vyskladňování kontejneru nouzového přežití, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P3 Příprava nafukovacího stanu, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P4 Napínání nafouklých stanů, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Výcvik stavby Materiální základny humanitární pomoci

Obrázek P5 Příprava prostředků na stavbu základny humanitární pomoci, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P6 Příprava stanu ke stavbě, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P7 Stavba stanu, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P8 Materiální základna humanitární pomoci, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Výcvik stavby protipovodňových hrází

Obrázek P9 Automatická plnička písku, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P10 Plnění dvoukomorových pytlů pískem, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P11 Stavba protipovodňové hráze, zdroj: HZS Kraje Vysočina

Obrázek P12 Plnění protipovodňových zábran, zdroj: HZS Kraje Vysočina